

IPS UNG i Gladsaxe Kommune

Evaluering

DE[®]
FACT
UM

DEFACTUM

IPS UNG i Gladsaxe Kommune

Evaluering

©DEFACTUM, Region Midtjylland, maj 2025

Rapporten er udarbejdet af:

Faglig leder og chefkonsulent Jens Hansen, DEFACTUM

E-mail: Jens.hansen@stab.rm.dk

Telefon: 21337719

Olof Palmes Alle 15

8200 Aarhus N

Publikationen kan frit refereres med tydelig kildeangivelse.

Rapporten kan downloades fra www.defactum.dk.

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	4
1.1	IPS UNG i Gladsaxe Kommune.....	4
1.2	Læsevejledning.....	4
2	Konklusion.....	6
3	Evalueringen.....	8
3.1	Datagrundlag	8
3.2	Metodiske overvejelser.....	9
4	IPS UNG og målgruppen	10
4.1	Indsatsen	10
4.2	Karakteristik af de unge der har deltaget.....	12
5	Indsatsens betydning for de unges vej mod arbejde og uddannelse.....	15
5.1	Målgruppen og dens forudsætninger.....	15
5.2	De unges vurderinger af indsatsen	17
5.3	Samarbejdet med behandlingspsykiatrien.....	18
5.4	Erfaringer med virksomhedsforløb.....	19
5.5	Resultater i relation til arbejde og uddannelse	20
6	Indsatsens virkning på de unges mentale sundhed	22
6.1	Mestring og selvværd.....	22
6.2	Ensomhed.....	23
6.3	Trivsel.....	23
6.4	Psykisk belastning	24
7	Målgruppens udbytte og indsatsens virksomme elementer	25
7.1	Kendetegn ved unge, der får mest ud af IPS UNG	25
7.2	Elementer i indsatsen der gør den største forskel.....	27
8	Bilag 1: Case Frederik	30
9	Bilag 2: Case Katrine.....	34
10	Bilag 3: Case Sofie.....	40
11	Bilag 4: Case Tobias.....	43
12	Bilag 5: Supplerende data fra de unge.....	45

1 Indledning

1.1 IPS UNG i Gladsaxe Kommune

En stor og voksende gruppe unge i Danmark står uden for både uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Mange af dem lever med psykiske lidelser eller oplever psykisk sårbarhed, hvilket kan gøre det vanskeligt at opnå og fastholde tilknytning til job eller uddannelse.

Derudover befinder en del sig i komplekse livssituationer, hvor traditionelle beskæftigelsestilbud ikke i tilstrækkelig grad imødekommer deres behov¹.

Det kalder på mere målrettede og helhedsorienterede indsatser, som både styrker de unges mentale trivsel og deres mulighed for aktiv deltagelse i samfundet gennem beskæftigelse eller uddannelse.

Som led i denne udvikling har Gladsaxe Kommune etableret et partnerskab med Simply Guiding² og SIND Erhverv med henblik på at udvikle, afprøve og implementere indsatsen IPS UNG. Målgruppen er unge mellem 15 og 29 år, som befinder sig på kanten af arbejdsmarkedet og samtidig kæmper med psykiske udfordringer. Fælles for deltagerne er, at de er visiteret som enten aktivitetsparate eller uddannelsesparate³.

Indsatsen tager udgangspunkt i den evidensbaserede metode IPS – Individuelt Planlagt job eller uddannelse med Støtte – som i stigende grad anvendes i Danmark og fremover bliver en central del af beskæftigelsesindsatsen for udsatte unge via det politiske initiativ Ungeløftet⁴.

IPS er en virksomhedsrettet metode, der bygger på den unges egne ønsker og mål. Formålet er at skabe hurtig adgang til ordinær beskæftigelse eller uddannelse, samtidig med at der ydes vedvarende støtte til håndtering af psykiske og sociale udfordringer.

IPS UNG blev gennemført i perioden december 2022 til maj 2025. Den første del af projektperioden blev brugt på opbygning af samarbejdsaftaler, rekruttering og forberedelse af indsatsen. Selve implementeringen fandt sted over en 24-måneders periode fra marts 2023 til februar 2025. Den samlede volumen af unge, der deltog i indsatsen, er dermed afgrænset til denne implementeringsperiode. Projektet er finansieret af Det Obelske Familiefond og er evalueret af DEFACTUM. I denne rapport præsenterer hovedresultaterne af evalueringen.

1.2 Læsevejledning

Rapporten henvender sig primært til beslutningstagere og fagpersoner med interesse for IPS som metode. Evalueringen er struktureret omkring en række centrale evalueringsspørgsmål, som præsenteres i kapitel 3. På den baggrund giver rapporten indblik i følgende:

Kapitel 4: Indsatsen i IPS UNG og de unges livssituation og erfaringer ved opstart

Kapitel 5: Effekten af IPS UNG på de unges tilknytning til job og uddannelse

Kapitel 6: Udviklingen i de unges mentale sundhed

¹ VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. (2024). Unge uden job og uddannelse: En analyse af unge uden for job og uddannelse med fokus på udviklingen i perioden 2010-2022.

² Ved projektets opstart hed Simply Guiding IPSCenter Danmark.

³ Læs mere om IPS UNG her: <https://simplyguiding.dk/projekter/#ipsung>

⁴ Politisk aftale om Ungeløftet: <https://bm.dk/media/r5zhpuzn/aftale-om-ungeloefket.pdf>

Kapitel 7: Hvilke elementer i indsatsen, der er særligt virksomme for de unge

Bilag 1-4: Her præsenteres fire cases, der supplerer hovedrapportens analyser ved at give konkrete beskrivelser af de unges erfaringer med IPS UNG.

Casene belyser, hvordan IPS-metoden anvendes i praksis og hvordan forløbene kan tilpasses individuelt afhængigt af den enkeltes behov.

Hver case er udvalgt med henblik på at illustrere forskellige aspekter af IPS-metodens virkemåde i praksis, herunder betydningen af virksomhedsforløb, individuelt tilpassede indsatser, deltagernes ønsker og motivation samt samarbejdet med behandlingspsykiatrien og andre aktører.

Bilag 5: Dette bilag præsenterer supplerende data fra de unges spørgeskemabesvarelser. Det indeholder blandt andet de unges vurderinger af, hvilken betydning indsatsen har haft for deres hverdag og for deres afklaring i forhold til job og arbejdsliv.

2 Konklusion

IPS UNG er en helhedsorienteret beskæftigelsesindsats for unge mellem 15 og 29 år, der lever med psykisk sygdom eller psykisk sårbarhed og har udfordringer og støttebehov i forhold til job og uddannelse. Indsatsen bygger på den evidensbaserede IPS-metode og tilpasses den enkelte unges ønsker og behov.

Evalueringen viser, at de unge i indsatsen ofte er karakteriseret ved lavt uddannelsesniveau, ustabil erhvervstilknytning og kontakt til psykiatri eller sociale indsatser. Mange har ikke tidligere profiteret af eksisterende tilbud og beskrives som unge, der *"er faldet mellem stolene"*. I denne sammenhæng udgør IPS UNG for nogle en sidste mulighed for at finde fodfæste i job eller uddannelse.

Samtidig viser data, at de fleste unge ved opstart er motiverede for forandring og har et klart ønske om at komme i job eller uddannelse – men ofte med et begrænset mentalt overskud og behov for støtte til hverdagsmestring.

Samlet tegner der sig et billede af en målgruppe, der er langt fra homogen. De unge adskiller sig både i livsvilkår, ressourcer og støttebehov. Det understreger vigtigheden af fleksible og individuelt tilrettelagte forløb, hvor indsatsen kan tilpasses den enkelte unges situation og forudsætninger.

Langt størstedelen af deltagerne har været i IPS UNG-forløb i længere tid. To ud af tre har været i forløb i mere end seks måneder – og næsten en fjerdedel i over et år – hvilket vidner om en generelt god fastholdelse.

Evalueringen viser, at IPS UNG lever op til sin primære målsætning: 60 % af deltagerne er ved afslutning i ordinær beskæftigelse, uddannelse eller fleksjob. Dermed formål indsatsen at skabe konkrete resultater for mange af de unge.

Samtidig vurderer en endnu større andel af de unge, at forløbet har haft en positiv betydning for deres liv i bredere forstand – ikke kun i relation til job eller uddannelse, men også i form af øget afklaring, håb og tro på egne evner. Denne personlige udvikling skaber et vigtigt grundlag for, at de på sigt kan fastholde en stabil tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse.

Det er særligt bemærkelsesværdigt, at en relativt stor andel af de unge vælger uddannelse som næste skridt – på trods af at mange tidligere har haft negative skoleerfaringer og ikke har afsluttet mere end folkeskolen. Det tyder på, at IPS UNG har bidraget til at ændre de unges syn på uddannelse – måske fordi virksomhedsforløb har givet ny mening med at lære og opkvalificere sig.

Et centralt mål i IPS UNG har været at bringe unge med psykiske vanskeligheder tættere på arbejdsmarkedet gennem virksomhedsforløb. For mange deltagere har virksomhedsforløbene bidraget til øget afklaring i forhold til arbejdsliv og fremtidige ønsker. De unge har ofte oplevet at blive taget godt imod på arbejdspladsen, at der er taget hensyn til deres individuelle behov, og at de har fået en reel følelse af at være en del af et arbejdsfællesskab. Samtidig viser evalueringen, at udbyttet ikke har været ens for alle – for nogle har virksomhedsforløbet haft begrænset betydning i forhold til afklaring og retning.

For nogle af de unge har samarbejdet med behandlingspsykiatrien været en del af forløbet. Evalueringen viser, at IPS-konsulenten for flere unge har spillet en vigtig rolle i kontakten til psykiatrien og bidraget til at skabe bedre dialog. Erfaringerne peger samtidig på behovet for et tættere og mere systematisk samarbejde mellem IPS-indsatsen og psykiatrien. Flere unge efterlyser større inddragelse i deres behandlingsforløb og bedre sammenhæng mellem psykiatriske og beskæftigelsesrettede indsatser. Det understreger vigtigheden af et

fremadrettet styrket samarbejde mellem IPS-konsulenter og psykiatrien for at sikre en mere sammenhængende støtte til de unge.

Analysen viser, at unge, der vurderer, at forløbet har haft positiv betydning for deres hverdag og sociale relationer, samt unge med højere niveau af selvværd og mestring, har markant større sandsynlighed for at være i job eller uddannelse ved afslutningen af IPS UNG. Derimod viser analysen, at faktorer som alder, køn, uddannelsesbaggrund og tidligere jobberfaring ikke i sig selv har betydning for sandsynligheden for job eller uddannelse.

Indsatsen ser ud til at have haft en beskedent, men positiv betydning for de unges mentale sundhed, vurderet ud fra ændringer i trivsel, mestring og oplevelsen af ensomhed fra start til slut i forløbet. Ændringerne er ikke statistisk signifikante, men peger på begyndende bevægelser i positiv retning. Derudover ses en lille stigning i oplevet psykisk belastning, som kan tolkes som udtryk for, at de unge i højere grad bliver bevidste om deres psykiske udfordringer – snarere end at deres tilstand faktisk forværres.

Evalueringen peger på fire centrale elementer, der har særlig betydning for de unges udbytte af IPS UNG: IPS-konsulenternes relationelle og faglige arbejde, indsatsens fleksible og individuelt tilpassede rammer, de unges indflydelse og medbestemmelse samt muligheden for at indgå i netværksgrupper.

Særligt IPS-konsulenternes relationelle støtte, den fleksible tilgang og muligheden for medinddragelse nævnes som centrale faktorer for de unges oplevelse af ejerskab og udvikling.

Endelig peger evalueringen på, at IPS-konsulentens rolle er kompleks og kræver både faglig dybde og stærke relationelle kompetencer. Det gør funktionen sårbar og stiller høje krav til rekruttering og fastholdelse, hvis indsatsen skal skaleres i kommunalt regi.

3 Evalueringen

Evalueringen af IPS UNG er gennemført af DEFACTUM og har haft til formål at belyse indsatsens virkninger for de unge på kort sigt, det vil sige umiddelbart efter forløbets afslutning – samt at bidrage til en videreudvikling og forankring af indsatsen. Evalueringen kombinerer elementer fra både virknings- og procesevaluering.

Virkningsevalueringen har undersøgt, hvilken betydning indsatsen har haft for de unges beskæftigelse, uddannelse og mentale sundhed – samt hvilke unge der særligt har haft gavn af indsatsen, og hvorfor. *Procesevalueringen* har haft fokus på implementeringen af IPS-indsatsen og har bidraget med viden og læring med henblik på at styrke indsatsen i praksis og dens forankring.

Evalueringen er struktureret omkring fire overordnede spørgsmål:

Spørgsmål 1: Hvad karakteriserer unge der deltager i indsatsen?

Spørgsmål 2: Hvilken virkning har IPS UNG på de unges mulighed for at komme i arbejde eller uddannelse?

Spørgsmål 3: Hvilken virkning har IPS UNG på de unges mentale sundhed?

Spørgsmål 4: Hvilke elementer i indsatsen er virksomme for de unge?

Som led i projektets opstart blev der udviklet en forandringsteori, som har dannet grundlag for den efterfølgende dataindsamling og analyse. Evalueringen bygger på en kombination af kvalitative og kvantitative metoder.

3.1 Datagrundlag

Spørgeskemaundersøgelse

Ved opstarten af IPS UNG-indsatsen har 55 unge udfyldt et spørgeskema med fokus på deres baggrundsforhold, trivsel, selvværd, ensomhed, mestring, motivation og forventninger til forløbet. Ved afslutning har 43 unge deltaget i en opfølgende undersøgelse, som dels gentog de oprindelige spørgsmål for at måle progression og dels inddrog nye spørgsmål om forløbets oplevede betydning samt fokus på job og uddannelse.

Af de 43 unge, der deltog i den afsluttende måling, var ni fortsat i forløb ved evalueringens afslutning den 1. maj 2025. Disse ni er inkluderet i analysen for at styrke datagrundlaget, idet alle havde været i forløb i mindst to måneder på tidspunktet for dataindsamlingen.

Samlet set har 66 unge deltaget i IPS-forløb i løbet af hele projektperioden. Spørgeskemadata bygger dermed på besvarelser fra 65% (43 ud af 66) af samtlige unge, der har deltaget i IPS UNG-forløbene. Blandt de unge, der har udfyldt et spørgeskema ved opstart, har 78 % (43 ud af 55) også besvaret et afsluttende skema. En analyse viser, at de unge, der ikke har besvaret opfølgningsskemaet, ikke systematisk adskiller sig fra dem, der har – hverken i demografiske karakteristika eller trivsel ved opstart. Datagrundlaget vurderes derfor som tilstrækkeligt til at understøtte evalueringens konklusioner.

Interviewundersøgelse

I perioden april til maj 2024 blev der gennemført interviews med seks af IPS UNG-indsatsens kommunale samarbejdspartnere. Formålet var at belyse de dele af indsatsen, som opleves som særligt virksomme, samt at afdække potentialer og barrierer for en varig forankring. Interviewundersøgelsen er særskilt afrapporteret.

Caseanalyser

For at skabe et mere nuanceret og dybdegående indblik i IPS UNG-indsatsens betydning er der gennemført caseanalyser af fire udvalgte forløb. Analyserne bygger på interviews med de unge selv samt med centrale aktører omkring dem – herunder IPS-konsulenter, forældre, virksomheder og kommunale samarbejdspartnere. Hver case har haft et særligt fokus, fx unge under 18 år, samarbejdet med psykiatrien eller den virksomhedsrettede støtte.

Øvrige datakilder

Evalueringen trækker desuden på materiale fra projektets læringsworkshops samt interview gennemført af servicedesigner Helle Rohde Andersen. Disse interview belyser blandt andet de unges forløb i psykiatrien og erfaringer med den virksomhedsrettede indsats og har bidraget som en del af projektets udviklingsspor.

3.2 Metodiske overvejelser

Evalueringen er baseret på en evalueringstilgang uden kontrolgruppe og med fokus på kortsigtede effekter. Det indebærer en række metodiske begrænsninger, som har betydning for resultaternes generaliserbarhed og fortolkning:

- **Manglende langtidsopfølgning:** Evalueringen siger ikke noget om, hvorvidt de unge fastholder beskæftigelse, uddannelse eller forbedret trivsel på længere sigt.
- **Fravær af kontrolgruppe:** Det er ikke muligt entydigt at konkludere, om de observerede forandringer skyldes indsatsen eller andre samtidige faktorer.
- **Test-retest-effekter:** Ved brug af spørgeskemaer før og efter forløbet kan svarene ved afslutning være påvirket af kendskab til tidligere besvarelser eller relationen til IPS-konsulenten. Det kan føre til en overvurdering af den oplevede udvikling.

For at imødekomme disse forhold er der anvendt metodetriangulering, hvor både kvalitative og kvantitative data er inddraget. Ved at belyse hovedspørgsmålene fra flere perspektiver og datakilder er det evaluators vurdering, at der tegnes et validt og troværdigt billede af de unges oplevelser og erfaringer med indsatsen samt dens betydning for tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse.

4 IPS UNG og målgruppen

Dette kapitel giver et indblik i den faglige tilgang, der danner grundlag for IPS UNG, og præsenterer en samlet profil af de unge, som har deltaget i indsatsen – med fokus på deres forudsætninger, ressourcer og behov i forhold til job og uddannelse.

Opsummering

Målgruppen for IPS UNG består af unge mellem 15 og 29 år, som står uden for arbejdsmarkedet og ofte har komplekse psykiske, sociale eller helbredsmæssige udfordringer.

De fleste har et lavt uddannelsesniveau, og mange har haft vanskeligt ved at fastholde sig i uddannelsessystemet. Flere af de unge har tidligere påbegyndt en uddannelse, men er sidenhen frafaldet. Langt de fleste har tidligere haft en eller anden form for erhvervserfaring, men forløbene er ofte kortvarige og præget af afbrydelser. Det indikerer et behov for en indsats, der understøtter stabilitet og progression i arbejdslivet.

Ved opstart i IPS UNG modtager mange unge støtte fra flere systemer, herunder behandlingspsykiatri, mentorordninger og psykologhjælp. Det understreger behovet for, at IPS-konsulentene spiller en aktiv rolle i at sikre sammenhæng og koordinering på tværs af indsatser, særligt i overgangen til job og uddannelse.

Langt de fleste har deltaget i IPS UNG i længere tid – i gennemsnit omkring ni måneder, og cirka en fjerdedel i over et år. Der er dog stor variation, hvor cirka hver femte er i indsatsen i under fire måneder.

Samlet set tegner der sig et billede af en varieret målgruppe, hvor der er behov for fleksible, individuelt tilpassede indsatser, der tager højde for de unges forskellige livsomstændigheder og ressourcer.

4.1 Indsatsen

IPS UNG bygger på den evidensbaserede metode IPS – Individuelt Planlagt job eller uddannelse med Støtte – og har til formål at bringe unge tættere på arbejdsmarkedet eller i uddannelse samt styrke deres mentale sundhed, sociale kompetencer eller livsmestring.

Målgruppen er unge, der er visiteret som enten aktivitetsparate eller uddannelsesparate. Flere har kontakt med psykiatrien – enten i behandling eller under udredning – og lever med psykiske lidelser som skizofreni, bipolar lidelse, depression, angst, ADHD eller stress. Det er dog ikke en forudsætning for deltagelse, at der foreligger en psykiatrisk diagnose eller at den unge er i et behandlingsforløb i psykiatrien.

Indsatsen retter sig primært mod unge i alderen 18-29 år, men i projektperioden har der også været inddraget deltagere ned til 15 år. En stor del af de unge har oplevet gentagne afbrudte uddannelsesforløb og korterevarende ansættelser. Mange lever desuden med komplekse livsvilkår som ustabile familieforhold, økonomisk udsathed eller misbrug.

Fælles for deltagerne er, at de ønsker at komme videre i livet og har de kognitive forudsætninger for at kunne indgå på arbejdsmarkedet eller gennemføre en uddannelse.

I det følgende præsenteres de vigtigste faglige elementer, som udgør rammen for indsatsen i IPS UNG.

Tæt relation og individuel støtte fra en IPS-konsulent: Hver deltager tilknyttes en fast IPS-konsulent, som tilbyder individuel støtte og fungerer som både vejleder og brobygger til virksomheder og uddannelsessystemer samt arbejder tæt sammen med relevante aktører som sagsbehandlere, mentorer, misbrugsbehandlere og ansatte i behandlingspsykiatrien.

Udgangspunkt i den unges ønsker og behov: IPS UNG er en individuelt tilpasset indsats, der tager afsæt i den unges egne mål og har fokus på at støtte de unge i at finde vej til uddannelse eller job – med udgangspunkt i den unges livssituation og forudsætninger.

Virksomhedsrettet forløb: De unge støttes i at komme hurtigt ud i et virksomhedsforløb, hvor formålet er at, de unge opbygger en arbejdsidentitet og erfaring med dét at være på en arbejdsplads. Der lægges vægt på at matche de unges interesser og kompetencer med relevante virksomheder. Virksomhedernes spiller dermed en central rolle som læringsarenaer, hvor de unge afprøver sig selv, udvikler sociale og faglige kompetencer og får mulighed for at blive afklaret i forhold til job- eller uddannelsesønsker.

Uddannelsesvejledning: For unge, hvor uddannelse er målet, sker der et tæt samarbejde med UU-vejledere og uddannelsesinstitutioner, og der arbejdes med afklaring af interesser og muligheder i uddannelsessystemet.

Netværksgrupper og fællesskab: Deltagerne har mulighed for at deltage i ugentlige gruppemøder med andre unge i IPS UNG. Grupperne faciliteres af IPS-konsulenter og skaber rum for erfaringsdeling, spejling, netværk og relationsdannelse. Emnerne tager afsæt i deltagernes egne input og kan fx omhandle samarbejde, mødestabilitet eller arbejdskultur.

Samarbejde med psykiatrien: Indsatsen koordineres med psykiatriske behandlingstilbud for at sikre, at de unge får den nødvendige støtte – parallelt med deres deltagelse i virksomhedsforløb eller i uddannelse.

Pårørendestøtte: Der tilbydes støtte til pårørende i form af samtaler og gruppeforløb, med fokus på at inddrage og støtte de nærmeste i den unges udviklingsproces.

Strukturen i et IPS UNG forløb

Et forløb i IPS UNG forløber typisk i tre faser, som dog kan variere betydeligt i både omfang og indhold afhængigt af den enkelte unges forudsætninger, behov og udvikling. Forløbet begynder med en opstartsfasen, hvor der er fokus på at opbygge en tillidsfuld relation mellem IPS-konsulent og den unge. I denne fase afklares den unges mål og ønsker i forhold til uddannelse eller beskæftigelse, og der tages de første kontakter til virksomheder, der matcher den unges jobønsker.

Herefter følger en midtvejsfase, hvor den unge modtager individuel støtte og vejledning, samtidig med at der arbejdes aktivt med virksomhedsforløb og deltagelse i ugentlige netværksmøder med andre unge i indsatsen. Denne fase tilpasses løbende den unges progression og behov.

Afslutningsvis overgår forløbet til en efterværnsfase med fokus på opfølgning og evaluering. Her ydes der støtte i job eller uddannelse, hvor IPS-konsulent fortsat kan inddrages i en periode for at sikre en tryk overgang og stabil fastholdelse.

Varighed af IPS UNG forløb

Svarene fra 43 unge ved afslutning viser, at langt de fleste har deltaget i IPS UNG-forløb af længere varighed, hvilket afspejler målgruppens behov for en stabil og vedvarende indsats. Over halvdelen (67%) har været i forløb i mere end seks måneder, og 23% i over et år. Kun en mindre andel (19%) har haft forløb på under fire måneder. Det forholdsvis lave antal korte forløb tyder desuden på en generelt god fastholdelse af deltagerne.

TABEL 1: FORLØBENES VARIGHED (N:43)

Varighed	Total
Under 2 måneder	2 (5%)
2-4 måneder	6 (14%)
4-6 måneder	9 (21%)
6-8 måneder	7 (16%)
8-10 måneder	6 (14%)
10-12 måneder	3 (7%)
Over 12 måneder	10 (23%)

4.2 Karakteristik af de unge der har deltaget

Dette afsnit beskriver, hvad der kendetegner de unge, der har deltaget i IPS UNG, og præsenterer fire cases, som giver et indblik i deres forudsætninger ved opstart i indsatsen.

Køn og alder

Der er en nogenlunde ligelig kønsfordeling blandt deltagerne, med en lille overvægt af kvinder (53 %). 44 % er mænd, og 4 % angiver et andet køn. Deltagernes gennemsnitsalder er 22 år, og alderen spænder fra 16 til 29 år. Over halvdelen (36 ud af 55) er over 20 år, hvilket stemmer overens med det billede, der også tegnes i interviewene – nemlig at mange unge har brugt flere år efter folkeskolen uden at opnå en stabil tilknytning til hverken uddannelse eller arbejdsmarked.

Uddannelse

Generelt har deltagerne et lavt uddannelsesniveau. Over halvdelen (55 %) har folkeskolen som højeste fuldførte uddannelse, og 8 % har ikke afsluttet folkeskolen. 31 % har gennemført en gymnasial uddannelse, mens kun én deltager har en erhvervsfaglig baggrund. Ingen af deltagerne har en mellemlang eller lang videregående uddannelse.

TABEL 2: DE UNGES BAGGRUND (N: 55)

TABLE 2: DE UNGES BAGGRUND (N: 55)

Baggrundsforhold		Total
Køn	Mand	24 (44%)
	Kvinde	29 (53%)
	Andet	2 (4%)
Alder	Yngst	16 år
	Ældst	29 år
	Gennemsnit	22 år
Højest afsluttede eksamen	Ikke afsluttet folkeskolen	4 (8%)
	Folkeskolen (9. eller 10. klasse)	27 (55%)
	Gymnasial uddannelse (STX, HHX, HF, HTX)	15 (31%)
	Erhvervsfaglig uddannelse	1 (2%)
	Kort videregående uddannelse	2 (4%)
	Mellemlang videregående uddannelse	0 (0%)

	Lang videregående uddannelse	0 (0%)
Erhvervsfaring før opstart i IPS-UNG	Ja	47 (85%)
	Nej	8 (15%)

Erhvervsfaring

En stor andel af deltagerne (85 %) har haft en eller anden form for erhvervsfaring før opstart i IPS UNG – fx gennem fritidsjob, praktik, deltidsarbejde, løntilskudsansættelser eller kortvarige ordinære jobs. Det er et positivt udgangspunkt, da tidligere kontakt med arbejdsmarkedet generelt øger chancerne for senere beskæftigelse. I gennemsnit har deltagerne lidt over tre års erhvervsfaring. Sammenholdt med deres gennemsnitsalder på 22 år tyder det dog på, at mange har haft en løs og ujævn tilknytning til arbejdsmarkedet, præget af korte ansættelser og længere perioder uden job.

Status ved opstart

Blandt de unge, der har deltaget i IPS UNG, er 28 kategoriseret som aktivitetsparate, mens 38 er uddannelsesparate. Uddannelsesparate unge vurderes at kunne starte og gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår inden for cirka et år, forudsat at de modtager den rette støtte. De aktivitetsparate unge står derimod længere fra arbejdsmarkedet og har ofte komplekse psykiske, sociale eller helbredsrelaterede udfordringer, som kræver en mere intensiv og længerevarende indsats.

TABEL 3: STATUS VED OPSTART*

		Total
Status ved opstart	Aktivitetsparat	28 (42%)
	Uddannelsesparat	38 (58%)

* De viste data er baseret på IPS UNGs egne projektregistreringer.

Ved opstart i IPS UNG er en stor del af de unge i kontakt med behandlingspsykiatrien (13 deltagere) eller under udredning for psykisk sygdom (7 deltagere).

11 unge modtager mentorstøtte, hvilket typisk gives til personer med behov for tæt og regelmæssig støtte i hverdagen. 8 deltagere angiver, at de modtager psykologhjælp, enten i privat regi eller via kommunale tilbud. En mindre gruppe på 3 unge har en hjemmevejleder tilknyttet, hvilket ofte afspejler et mere omfattende behov for støtte til praktiske og sociale forhold. Derudover nævner 12 unge andre former for støtte, herunder misbrugsbehandling og deltagelse i tilbud som fx "Jobklubben".

TABEL 4: HVILKE INDSATSER MODTAGER DE UNGE VED OPSTART AF INDSATSEN?

Indsatser*	Total
Forløb hos behandlingspsykiatrien	13 (24%)
Mentor	11 (20%)
Psykologhjælp	8 (15%)
Under udredning for psykisk sygdom	7 (13%)
Hjemmevejleder	3 (5%)
Andre indsatser**	12 (22%)

* Det har været muligt at markere flere samtidige indsatser.

** Andre indsatser der er nævnt er fx misbrugsbehandling eller Jobklubben.

At mange unge samtidig modtager hjælp fra flere instanser, understreger behovet for, at IPS-konsulentene spiller en aktiv rolle i at skabe sammenhæng og koordinering. Konsulentene skal bidrage til at undgå overlap eller modstridende indsatser og er samtidig med til at skabe struktur og forudsigelighed – elementer, der er afgørende for progression i en beskæftigelsesindsats.

For at give et mere nuanceret billede af målgruppen præsenteres nedenfor fire korte cases, som viser den forskellighed, der præger de unges baggrunde og forudsætninger ved opstart i IPS UNG.

Case 1: Frederik

Frederik var 29 år, da han blev en del af IPS UNG. Han havde modtaget kontanthjælp næsten uafbrudt siden han fyldte 18 år og havde kun haft ét job, og det var i faderens boghandel. Frederik har ikke afsluttet folkeskolen og er diagnosticeret med depression, men har ikke længere kontakt til behandlingspsykiatrien.

Case 2: Katrine

Uddannelsesmæssigt havde Katrine bedre forudsætninger end de fleste andre unge i IPS UNG, idet hun havde en studentereksamen og selv vurderede sig som fagligt stærk. Hun havde tidligere haft et deltidsjob på et bibliotek og havde forsøgt sig med to videregående uddannelser, som hun måtte afbryde.

Case 3: Sofie

Sofie var 26 år, da hun blev sygemeldt fra jobcentret efter at have oplevet en psykose, som muligvis var udløst af et misbrug. På dette tidspunkt var hun hjemløs, hvilket bidrog yderligere til hendes udfordringer inden opstart i IPS UNG.

Case 4: Tobias

Tobias havde ikke afsluttet folkeskolens 9. klasse og blev efterfølgende tilknyttet 10. klasse og uddannelsesvejledningen. Han havde svært ved at forpligte sig til møder med vejlederen og at sætte ord på egne ønsker. Et kort forsøg på en erhvervsuddannelse som kok blev hurtigt afbrudt.

5 Indsatsens betydning for de unges vej mod arbejde og uddannelse

I dette kapitel undersøges, hvilken betydning IPS UNG har haft for de unges muligheder for at komme i arbejde eller uddannelse. For at forstå effekten af indsatsen er det relevant først at se nærmere på de unges udgangspunkt. Her belyses, om deltagerne har været motiverede for at skabe forandringer i deres liv, og i hvilken grad de har haft det mentale overskud til at fokusere på job eller uddannelse. Desuden inddrages de unges egne vurderinger af indsatsen, herunder af samarbejdet med behandlingspsykiatrien samt deres oplevelse af, om virksomhedsforløbene har medvirket til øget afklaring. Afslutningsvis ses der på, i hvilket omfang de unge rent faktisk er kommet i job eller uddannelse.

Opsummering

Ved indgangen til IPS UNG-forløbet tilkendegiver de fleste unge, at de er motiverede og håber på, at indsatsen kan føre til positiv forandring i deres liv. Job er for mange et klart mål, men en betydelig del fremhæver også behov for støtte i forhold til dagligdags udfordringer som struktur, trivsel og sociale relationer. Det viser, at de unges deltagelse ikke udelukkende handler om beskæftigelse, men også om at få greb om hverdagen og skabe større stabilitet i livet som helhed.

Samtidig viser data, at mange unge oplever begrænset overskud i hverdagen og usikkerhed omkring egne evner i forhold til arbejde og uddannelse. Det peger på, at der er behov for en indsats, der kombinerer målrettet støtte med en bredere forståelse for de unges livssituation.

Ved afslutning vurderer de fleste unge, at de har haft stor indflydelse på forløbet, og at det har taget udgangspunkt i deres ønsker og behov. IPS-konsulenterne bliver i høj grad vurderet som støttende og tilgængelige. Erfaringerne fra virksomhedsforløb (i form af praktik, hybridpraktik, lønnede timer eller ordinært job) er overvejende positive – især i forhold til modtagelse på arbejdspladsen og oplevelsen af at være en del af et arbejdsfællesskab. Mange oplever, at forløbet på virksomheden har bidraget til øget afklaring, men svarene viser også, at udbyttet varierer.

Ved måling af de unges afslutningsstatus fremgår det, at seks ud af ti er i job, uddannelse eller fleksjob. Dermed er projektets målsætning opfyldt. En endnu større andel angiver imidlertid, at forløbet har haft en positiv betydning for deres liv. Det tyder på, at der i mange tilfælde er sat gang i en forandringsproces, som ikke nødvendigvis kan aflæses direkte i beskæftigelsesstatus, men som har styrket de unges tro på egne muligheder og evne til at tage næste skridt.

5.1 Målgruppen og dens forudsætninger

De unges svar ved opstart i IPS UNG viser en tydelig motivation og tro på, at indsatsen kan gøre en forskel.

Størstedelen af de unge vurderer, at de er motiverede for at deltage i forløbet og ser et potentiale for positiv forandring. 62 % svarer, at det i høj grad passer, at deres deltagelse vil skabe en positiv forandring, mens 29 % angiver, at det passer nogenlunde. Kun en mindre andel (9 %) er mere forbeholdne.

Når det gælder villigheden til at gøre en indsats for at forløbet bliver godt, svarer 78 %, at det passer præcist på deres indstilling, og 22 % at det passer nogenlunde. Det samme billede gør sig gældende i forhold til oplevelsen af selv at have indflydelse på forløbets succes – 69 % oplever i høj grad at have indflydelse, mens 29 % i nogen grad oplever det.

TABEL 5: DE UNGES MOTIVATION (N: 55)

	Passer præcist	Passer nogenlunde	Passer en smule	Passer slet ikke
Min deltagelse i forløbet vil skabe en positiv forandring for mig	62%	29%	9%	0%
Jeg er klar til at gøre en indsats for, at forløbet skal blive godt	78%	22%	0%	0%
Jeg har selv indflydelse på, om forløbet bliver en succes	69%	29%	2%	0%

Samtidig udtrykker langt de fleste unge ved opstart af indsatsen et ønske om at komme i arbejde – således peger 80 % på job som deres primære mål med at deltage i IPS UNG.

56 % (31 deltagere) ønsker at blive bedre til at klare sig i hverdagen. Det understreger, at mange unge oplever udfordringer i deres dagligdag og ser deltagelsen i IPS UNG som en mulighed for at opbygge mere struktur, overskud og selvstændighed.

40 % håber at komme i uddannelse, mens en del også efterspørger støtte i form af at møde nogen, der forstår deres udfordringer (38 %), og 27 % ønsker at blive bedre til at være sammen med andre mennesker. Det peger på, at relationelle aspekter spiller en vigtig rolle i de unges motivation for at deltage. Samlet set viser svarene, at størstedelen af de unge går ind i forløbet med håb, engagement og en vilje til forandring.

De unges vurdering af deres aktuelle overskud og tro på egne evner viser et mere varieret billede sammenlignet med deres motivation for at deltage i forløbet. Kun 24 % svarer, at de i høj eller meget høj grad har overskud i hverdagen til at fokusere på job eller uddannelse, mens hovedparten enten kun i nogen grad (45 %) eller i mindre grad/slet ikke (30 %) oplever at have dette overskud.

TABEL 6: DE UNGES OVERSKUD I HVERDAGEN OG TRO PÅ EGNE EVNER (N: 55)

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
Har du overskud i hverdagen til at fokusere på job eller uddannelse?	7%	17%	45%	18%	12%
Tror du på, at du kan klare at have et arbejde?	18%	29%	26%	22%	4%

Til gengæld er de unges tro på egne evner lidt mere positiv. Her svarer 47 % (18 % i meget høj grad og 29 % i høj grad), at de tror på, at de kan klare at have et arbejde. 26 % har en mere tøvende tilgang og svarer "i nogen grad", mens kun 26 % er mere usikre eller afvisende.

Sammenlagt viser svarene, at selvom motivationen for deltagelse er til stede, kæmper mange unge med begrænset overskud i hverdagen og en usikkerhed omkring egne evner. Der er tale om en gruppe unge, der har brug for støtte til at håndtere hverdagens udfordringer og opbygge det overskud, der skal til for at kunne rette blikket mod job eller uddannelse. Frederiks case nedenfor illustrerer, hvordan IPS UNG kan bidrage til, at unge

med et vanskeligt udgangspunkt får styrket deres tro på egne evner og gradvist bevæger sig tættere på arbejdsmarkedet.

Case 1: Frederik

Da Frederik første gang kom i kontakt med IPS i Gladsaxe Kommune, var han langt fra arbejdsmarkedet. Ved opstart i IPS UNG havde han opgivet tanken om et almindeligt arbejde og forestillede sig i stedet en fremtid på førtidspension eller i fleksjob. Hans psykiske udfordringer havde stor indflydelse på hans selvopfattelse: "Min diagnose dominerer mig, og det kommer jeg aldrig over," fortalte han.

Uden erhvervserfaring og uden en klar jobdrøm blev det første skridt i indsatsen at styrke hans tro på, at beskæftigelse overhovedet kunne lade sig gøre. Sammen med IPS-konsulenten undersøgte han forskellige jobmuligheder og fandt ud af, at han havde interesse for computere og IT. De besøgte blandt andet Elgiganten og Power for at udforske muligheden for arbejde i butik, men Frederik blev usikker ved tanken om kundekontakt. Møderne med arbejdsgiverne gav ham dog en fornyet tro på, at job ikke var udelukket.

Efter blot en måned i IPS-forløbet fik Frederik tilbudt et job hos Arriva i Team Klargøring, hvor han blev ansvarlig for rengøring af bussernes ruder. Han var nervøs for jobsamtalen, men med IPS-konsulenten ved sin side gik det over al forventning. *"Jeg tænkte, det her, det holder ikke. Jeg stopper om to dage og hører de aldrig fra mig igen – som jeg har gjort før. Men nu har jeg været der i snart fire måneder."*

5.2 De unges vurderinger af indsatsen

De unge har ved afslutning vurderet IPS-indsatsen på tre centrale områder: støtte fra IPS-konsulenten, indflydelse på eget forløb og om forløbet har taget udgangspunkt i deres ønsker og behov. Vurderingerne er generelt meget positive og vidner om en indsats, som i høj grad opleves som relevant og meningsfuld.

TABEL 7: DE UNGES VURDERINGER AF INDSATSEN (N: 43)

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
Min IPS-konsulent har været god til at støtte mig	67%	28%	2%	2%	0%
Jeg har haft indflydelse på, hvad der skulle ske i mit forløb	74%	23%	0%	3%	0%
Forløbet har taget udgangspunkt i mine ønsker og behov	70%	23%	5%	2%	0%

Hele 67 % af de unge angiver, at IPS-konsulenten i meget høj grad har været god til at støtte dem, og yderligere 28 % svarer i høj grad. Kun ganske få angiver lavere grader af tilfredshed. Endnu flere, nemlig 74 %, oplever i meget høj grad at have haft indflydelse på, hvad der skulle ske i deres forløb, mens 23 % svarer i høj grad. Endelig oplever 70 % af de unge i meget høj grad, at forløbet har taget udgangspunkt i deres egne ønsker og behov, og 23 % svarer i høj grad. Kun ganske få oplever, at dette ikke i tilstrækkelig grad er tilfældet.

Sammenfattende indikerer de unges svar, at IPS UNG-indsatsen i høj grad opleves som støttende, inddragende og meningsfuld. Den høje grad af oplevet medindflydelse tyder på, at

størstedelen af de unge føler sig taget alvorligt og inddraget i beslutninger om deres vej mod job eller uddannelse.

5.3 Samarbejdet med behandlingspsykiatrien

Evalueringen har også haft fokus på IPS UNG-indsatsens betydning for koordinering og samarbejde med behandlingspsykiatrien. Formålet har været at belyse, hvordan IPS-metoden kan understøtte en helhedsorienteret indsats for de unge.

Data fra IPS UNGs egen monitorering viser, at halvdelen af de unge (33 ud af 66) har haft kontakt med psykiatrien, mens de deltog i IPS UNG-forløbet.

I evalueringen har blot 16 selv oplyst, at de har haft kontakt med psykiatrien. Blandt disse vurderede 64 procent (9 ud af 14), at der i høj eller meget høj grad var en god dialog mellem IPS-konsulenten og psykiatrien. Ligeledes oplevede 56 procent (9 ud af 16), at konsulenten var en god støtte i kontakten med psykiatrien, og 57 procent (8 ud af 14) vurderede, at samarbejdet med psykiatrien havde haft en positiv betydning for deres forløb. Da det er få unge, der har svaret på spørgsmålene, skal resultaterne tolkes med forbehold.

Samarbejdet med behandlingspsykiatrien er i projektet også belyst via interview med fire unge, gennemført af servicedesigner Helle Rohde. På baggrund af de fire interview udleder Helle Rhode seks indsigter, som er afrapporteret særskilt og kort sammenfattes her:

Det kan være svært at komme indenfor døren i psykiatrien og få den rette hjælp:

Flere unge oplever lange ventetider og gentagne udredningsforløb uden at få den rette hjælp, hvilket kan skabe frustration og skepsis.

Det er ikke rart at blive presset og føle, at man ikke har et valg: Nogle unge oplever at blive presset ind i behandlingsformer, der ikke matcher deres behov – fx gruppeforløb, selvom de har det svært i gruppesammenhænge.

Man bliver nogle gange talt hen over hovedet på og ikke mødt i sine ønsker: De unge fortæller, at de ikke altid bliver lyttet til eller mødt i deres ønsker, og at samtaler i psykiatrien nogle gange foregår hen over hovedet på dem.

At have én, der kan støtte og hjælpe med at oversætte og forklare hvad, der bliver sagt er alfa og omega for at gennemføre behandlingsforløb: IPS-konsulenten kan spille en vigtig rolle i kontakten til psykiatrien og støtter blandt andet med mødedeltagelse, oversættelse og praktisk hjælp.

Gruppeforløb kan normalisere tvivl og bidrage til at man føler sig okay: Nogle unge oplever, at gruppeforløb – både i IPS og psykiatrien – kan bidrage til normalisering og fællesskab, og mindske følelsen af isolation.

Jeg vil godt have hjælp til at skabe kontakt og relationer til eksisterende tilbud i kommunen: Flere unge efterlyser hjælp til at skabe kontakt til relevante kommunale tilbud, fx gennem følgeskab fra IPS-konsulenten eller gruppen.

Samlet peger erfaringerne på et behov for et tættere samarbejde og en bedre kobling mellem IPS-indsatsen og behandlingspsykiatrien for at sikre en mere sammenhængende og støttende indsats for de unge. Flere unge efterlyser en indsats, hvor deres ønsker og behov i højere grad bliver inddraget, og hvor overgange mellem behandlingssystem og beskæftigelsesrettede indsatser understøttes mere systematisk.

Et eksempel på, hvordan et tæt og koordineret samarbejde kan styrke den unges forløb, findes i Sofies case nedenfor. Casen illustrerer et langvarigt og komplekst forløb, hvor IPS-konsulenten fungerede som et centralt bindeled mellem psykiatrien, uddannelsesinstitutionen, kommunen og Sofie selv.

Case 3: Sofie

Da Sofie blev en del af IPS UNG i foråret 2023, befandt hun sig i en kompleks livssituation med psykiske udfordringer, hashmisbrug og kontakt til både psykiatri, misbrugsbehandling og jobcenter. Forløbet blev både langvarigt og krævende, og IPS-konsulenten spillede en central rolle i at skabe sammenhæng mellem de mange parallelle indsatser. Kontakten var i perioder meget tæt.

I begyndelsen drømte Sofie om at blive barista og kom i praktik på en café og senere en restaurant. IPS-konsulenten støttede hende tæt i forløbene, men med tiden blev det tydeligt, at Sofie hellere ville uddanne sig end gå direkte i job.

I januar 2024 begyndte hun på Almen Voksenuddannelse (AVU) med ønsket om senere at uddanne sig til pædagog. Overgangen var vanskelig – hun blev ramt af en depression og kæmpede samtidig med et hashmisbrug, som gjorde det svært at følge undervisningen. Ifølge Sofie var hun på et tidspunkt oppe på 8–10 joints dagligt, men misbruget er siden reduceret markant.

I sommeren 2024 blev Sofie indlagt på Psykiatrisk Center Sct. Hans i Roskilde til et døgnforløb for personer med dobbeltdiagnoser. I denne periode spillede IPS-konsulenten en særlig vigtig rolle i samarbejdet med psykiatrien. IPS-konsulenten deltog i netværksmøder med socialrådgiveren og kontaktpersonen fra centret og fungerede som bindeled mellem Sofie og de psykiatriske behandlere. Konsulentens psykologfaglige viden blev anvendt til at støtte Sofie – både ved at oversætte faglige drøftelser om medicin og behandlingsplaner og ved at hjælpe Sofie med at håndtere frustrationer og utryghed i mødet med psykiatrien.

Efter nogle måneders behandling genoptog Sofie sin uddannelse på VUC, hvor hun stadig var i gang ved interviewtidspunktet i oktober 2024. Sofie oplevede, at støtten fra IPS-konsulenten havde haft stor betydning: *"Jeg ville nok stadig være mødt op til møderne, men jeg havde sikkert misforstået nogle ting."* Hun tilføjede: *"Jeg er kommet tilbage til livet igen. Forstået på den måde, at jeg nu har en dagligdag, hvor jeg passer min uddannelse."*

5.4 Erfaringer med virksomhedsforløb

I dette afsnit belyses, om de unge i IPS UNG er blevet mere afklarede i forhold til valg af job eller uddannelse gennem deres deltagelse i virksomhedsforløb. Fokus er på, hvordan de oplevede mødet med arbejdspladsen, om de følte sig som en del af fællesskabet, og i hvilket omfang praktikken har bidraget til en begyndende forståelse af arbejdslivet.

Evalueringsdata viser, at 28 ud af 43 deltagere har været i virksomhedspraktik, som kan være i form af praktik, hybridpraktik, lønnede timer eller ordinært job. Ud af de 15 der ikke var i virksomhedspraktik har de fem været i indsatsen i under fire måneder, og har dermed haft kortere tid til at få en fod indenfor på en virksomhed.

Af IPS UNGs egne projektregistreringer, som omfatter samtlige 66 unge, der har deltaget i indsatsen, fremgår det, at 48 unge (73%) har været i et virksomhedsforløb. Ved projektets afslutning var 23 unge fortsat aktive i indsatsen, og ifølge IPS' egen monitorering var 19 af disse i gang med et virksomhedsforløb, svarende til 83%. Det tyder på, at indsatsen i stigende grad har haft fokus på at etablere og fastholde virksomhedsforløb for de unge, i takt med at projektet har udviklet sig.

De unges oplevelse af virksomhedsforløbene har overvejende været positiv – især i forhold til modtagelsen på arbejdspladsen. Over halvdelen (51 %) oplevede i høj eller meget høj

grad, at virksomheden var god til at tage imod dem, mens 22 % svarede "i nogen grad", og 14 % ikke havde en positiv oplevelse af modtagelsen.

Når det gælder hensyn til individuelle behov, er vurderingen lidt mere positiv. Her angiver 57 % (16 ud af 28) enten høj eller meget høj grad, og kun 2 respondenter (7 %) oplevede, at virksomheden slet ikke tog hensyn.

Når det gælder hensyn til individuelle behov, er vurderingerne endnu lidt mere positive: 57 % (16 ud af 28) oplevede i høj eller meget høj grad, at der blev taget hensyn, mens kun 7 % (2 personer) oplevede, at der slet ikke blev taget hensyn.

Også det sociale aspekt blev vurderet positivt. 68 % angav, at de i nogen, høj eller meget høj grad følte sig som en del af arbejdsfællesskabet, mens 18 % i mindre grad eller slet ikke havde denne oplevelse.

I forhold til virksomhedspraktikkens afklarende funktion svarede lidt over halvdelen, at forløbet i nogen, høj eller meget høj grad havde hjulpet dem til at blive klogere på, hvilket arbejde de ønskede. Omvendt oplevede omkring en fjerdedel, at praktikken ikke havde haft en afklarende effekt.

Samlet set tyder resultaterne på, at virksomhedsforløbene i IPS UNG har bidraget til øget afklaring for mange af de unge – både i forhold til ønsker og forventninger til arbejdslivet. Samtidig viser svarene, at udbyttet har varieret, og at nogle ikke har oplevet forløbet som særligt afklarende.

Et eksempel på, hvordan afklaringsprocessen i virksomhedspraktik både kan rumme udfordringer og give vigtige indsigter, ses i Katrines forløb.

Case 2: Katrine

Katrine startede i praktik hos Maxi Zoo, da hun har interesse for dyr. IPS-konsulenten havde en god fornemmelse af matchet, men det viste sig hurtigt, at forventningerne var forskellige. Arbejdspladsen var mindre struktureret, end Katrine havde brug for, og hun oplevede, at aftaler om bl.a. social kontakt med kollegerne ikke blev overholdt. Praktikken blev afsluttet efter en måned.

Derefter kom Katrine i praktik på et plejehjem i en rengøringsfunktion. Her blev hun taget godt imod og indgik fint i det sociale fællesskab. Opgaverne blev løst tilfredsstillende, men hun begyndte gradvist at udeblive uden at give besked. Lederen vurderede, at Katrine havde behov for mere støtte, end arbejdspladsen kunne tilbyde, og efterlyste mere viden om, hvordan hendes udfordringer kunne håndteres.

Katrines vej til afklaring var ikke lige, men praktikforløbene gav vigtig læring – både for hende og for de involverede arbejdspladser – om hvilke rammer, der bedst understøtter hendes muligheder for at indgå i et arbejdsliv.

5.5 Resultater i relation til arbejde og uddannelse

Et centralt mål i IPS UNG er, at minimum 60 % af deltagerne ved afslutning af indsatsen enten er i arbejde eller i gang med en uddannelse.

Data fra IPS UNGs egen monitorering af indsatsen viser, at 43 unge er afsluttet i projektperioden. Heraf er 26 unge afsluttet til job, fleksjob eller uddannelse. Det giver en samlet succesrate for projektet på 60% (26 ud af 43).

TABEL 8: DE UNGES AFSLUTNINGSTATUS

Afslutningsstatus	Antal unge
Afsluttet til job	9
Afsluttet til fleksjob	3
Afsluttet til uddannelse	14

Det er bemærkelsesværdigt at forholdsvist mange unge angiver at være på vej i uddannelse. En stor del af de unge kommer erfaringsmæssigt med negative erfaringer fra tidligere skolegang. At en tredjedel af deltagerne til trods herfor vælger uddannelse som næste skridt, kan pege på, at IPS UNG har formået at skabe en forandret tilgang til uddannelse.

Dette kan dels skyldes, at der i en tredjedel af alle forløb er arbejdet med uddannelsesvejledning fra en UU-vejleder. Samtidig kan erfaringerne fra virksomhedspraktik og mødet med konkrete jobfunktioner have bidraget til en øget erkendelse af, at uddannelse er en nødvendig forudsætning for at opnå det ønskede job.

6 Indsatsens virkning på de unges mentale sundhed

I dette kapitel præsenteres en analyse af IPS UNGs virkning på de unges mentale sundhed. I evalueringen anvendes begrebet mental sundhed som en samlet betegnelse for de unges mestring, oplevelse af ensomhed og trivsel.

Opsummering

Evalueringen viser en mindre, men overordnet positiv udvikling i de unges mentale sundhed i IPS UNG, målt på mestring, selvværd, trivsel og oplevet ensomhed. Ingen af ændringerne er statistisk signifikante.

Trivselsscoren (WHO-5) stiger fra 49 til 51, hvilket indikerer, at flere unge bevæger sig ud af risikozonen for depression og stressbelastning. Også mestring og selvværd viser en svag fremgang, og færre unge oplever hyppig ensomhed ved afslutningen af forløbet.

Samtidig ses en mindre stigning i den oplevede psykiske belastning. Det kan dog afspejle en øget bevidsthed om egne udfordringer snarere end en reel forværring i trivsel.

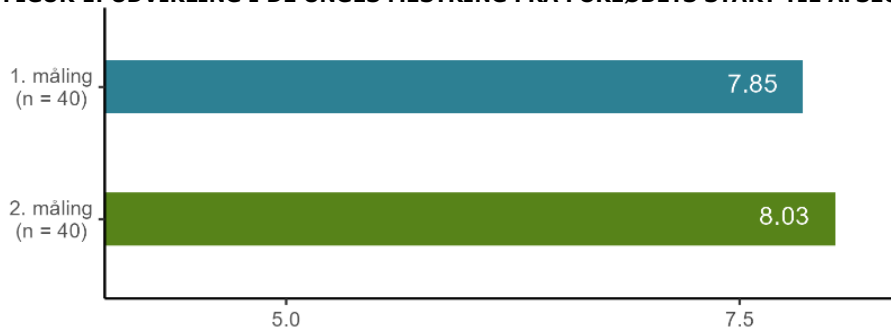
Samlet set peger resultaterne på, at IPS UNG for nogle deltagere har bidraget til begyndende bevægelser i retning af øget mental sundhed og refleksion – men også, at mange fortsat har behov for støtte og opfølgning.

6.1 Mestring og selvværd

For at belyse de unges udvikling i mestringsevne og selvværd er der konstrueret et indeks baseret på tre centrale spørgsmål: Om de unge føler sig i stand til at føre planer ud i livet, om de som regel er sikre på de beslutninger, de træffer, og om de typisk oplever at kunne håndtere de udfordringer, de møder. Indekset giver en samlet score mellem 4 og 12, hvor en højere score indikerer større oplevet mestring og selvværd.

Evalueringen viser en mindre, men positiv udvikling fra start til slut i forløbet. Den gennemsnitlige score stiger fra 7,85 til 8,03. Selvom stigningen ikke er statistisk signifikant, peger den på en tendens til forbedring. Dette kan tyde på, at de unge i IPS UNG gradvist opbygger strategier til at håndtere vanskeligheder i deres liv. Samtidig vidner det forholdsvis lave gennemsnit og den beskedne stigning om, at der fortsat er et stort potentiale for udvikling, og at mange unge stadig har behov for støtte og opfølgning for at styrke deres mestring og selvværd yderligere.

FIGUR 1: UDVIKLING I DE UNGES MESTRING FRA FORLØBETS START TIL AFSLUTNING

Note: Figuren er baseret på svar fra de samme 40 unge, der både har udfyldt et spørgeskema ved start og afslutning.

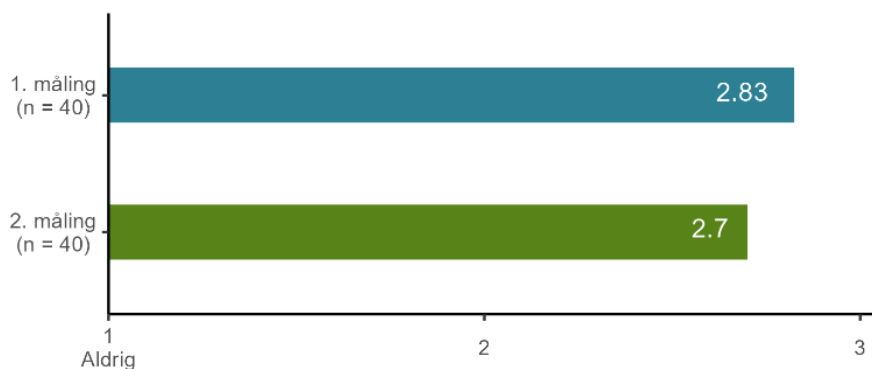
6.2 Ensomhed

Ensomhed er et centralt tema i mange unges liv og kan udgøre en barriere for både trivsel, beskæftigelse og deltagelse i uddannelse. I evalueringen er de unges oplevelse af ensomhed blevet målt direkte med spørgsmålet: "Hvor ofte føler du dig ensom?" Spørgsmålet indfanger den subjektive dimension af ensomhed og giver indsigt i, hvordan de unge selv oplever deres sociale tilknytning og følelsesmæssige nærhed til andre.

Figur 2 viser de unges gennemsnitlige svar på spørgsmålet ved henholdsvis start og afslutning af deres forløb i IPS UNG. Skalaen går fra 1 (aldrig) til 5 (meget ofte), og lavere gennemsnit indikerer dermed mindre oplevet ensomhed.

Resultaterne viser en mindre nedgang i den gennemsnitlige ensomhedsscore – fra 2,83 ved første måling til 2,70 ved anden måling. Selvom ændringen er beskeden og ikke statistisk signifikant, peger den på en tendens til, at de unge i nogen grad oplever mindre ensomhed i løbet af deres deltagelse i IPS UNG. Dette kan indikere, at forløbet for nogle unge bidrager til at styrke sociale relationer og reducere følelsen af isolation. Samtidig vidner det fortsat forholdsvis høje gennemsnit om, at ensomhed stadig er en udfordring for mange og bør være et vedvarende fokusområde i den fremadrettede indsats.

FIGUR 2: UDVIKLING I DE UNGES OPLEVELSE AF ENSOMHED FRA FORLØBETS START TIL AFSLUTNING

Note: Figuren er baseret på svar fra de samme 40 unge, der både har udfyldt et spørgeskema ved start og afslutning.

6.3 Trivsel

Udviklingen i de unges trivsel er målt med det validerede WHO-5-redskab, som består af fem spørgsmål om, hvordan man har haft det følelsesmæssigt de seneste to uger. WHO-5 måler graden af positive oplevelser på en skala fra 0 til 100, hvor en højere score afspejler bedre trivsel.

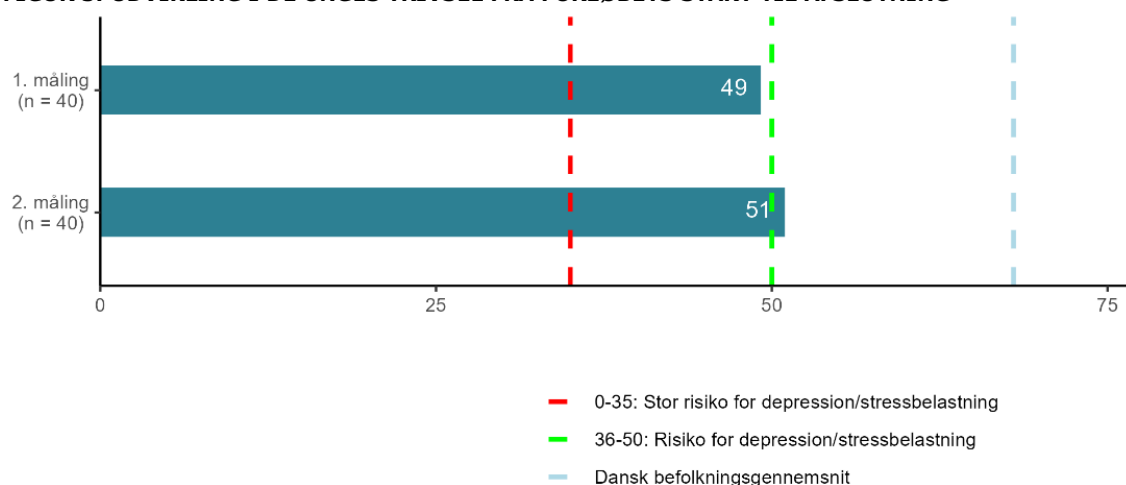
Ved opstart af forløbet lå de unges gennemsnitlige WHO-5-score på 49, hvilket placerer dem lige inden for det interval (36–50), der indikerer risiko for depression eller stressbelastning. Ved afslutningen var gennemsnittet steget til 51, hvilket peger på en beskeden, men positiv udvikling i de unges trivsel. Gruppen bevæger sig dermed netop ud af risikozonen, men ligger fortsat et godt stykke under gennemsnittet for den danske befolkning (68), som er angivet med den lyseblå stiplede linje i figuren.

Når vi ser på udviklingen i de tre kategorier ses, at andelen af unge med meget lav trivsel (score under 36) faldt fra 27,5 % til 25 %, mens andelen i mellemkategorien (36–50) faldt fra 25 % til 17,5 %. Samtidig steg andelen med en WHO-5-score over 50 fra 47,5 % til 57,5 %. Det tyder på, at selv de mest sårbare unge har oplevet en lille fremgang.

Trivselsniveauet og udviklingen blandt de unge i IPS UNG stemmer desuden overens med fund fra andre beskæftigelsesrettede indsatser målrettet psykisk sårbare unge. For eksempel

viser Socialstyrelsens evaluering *Sammen på sporet*, at unge i kommunale forebyggende tilbud oplever en lignende forbedring i trivsel⁵.

FIGUR 3: UDVIKLING I DE UNGES TRIVSEL FRA FORLØBETS START TIL AFSLUTNING

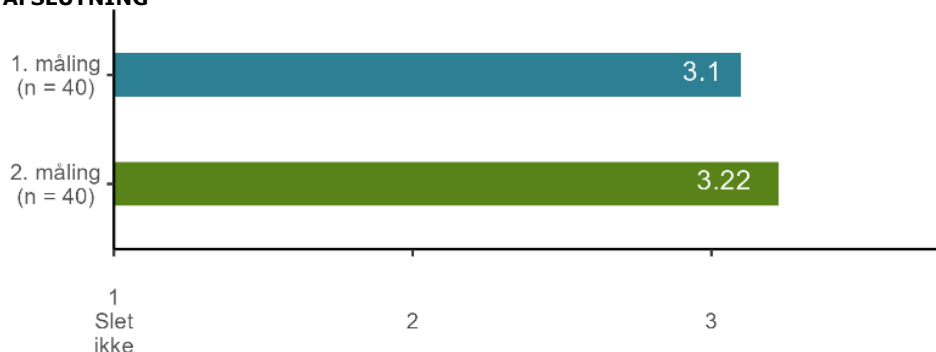

6.4 Psykisk belastning

For at vurdere, hvordan de unges psykiske sårbarhed har udviklet sig i løbet af forløbet, er deltagerne blevet bedt om at vurdere, hvor belastende deres psykiske udfordringer har været i hverdagen. Svarene viser en mindre stigning, som kan tolkes på flere måder.

Gennemsnitsscoren på spørgsmålet "I hvilken grad har din psykiske sårbarhed været en belastning i din hverdag de seneste fire uger?" steg fra 3,1 til 3,22 på en skala fra 1 (Slet ikke belastende) til 5 (I meget høj grad belastende). Det indikerer, at de unge ved forløbets afslutning i lidt højere grad oplevede deres psykiske sårbarhed som en belastning i hverdagen.

FIGUR 4: UDVIKLING I OPLEVELSEN AF PSYKISK BELASTNING FRA FORLØBETS START TIL AFSLUTNING

Denne udvikling kan umiddelbart tolkes som negativ, men det er vigtigt at se den i sammenhæng med forløbets indsats. Det er muligt, at deltagelse i forløbet har medført øget bevidsthed om egne udfordringer, eller at forløbet har stillet øgede krav, som har været mentalt udfordrende for de unge. Dermed kan stigningen i oplevet belastning være et udtryk for øget refleksion og selvindsigt snarere end forværret trivsel. Denne fortolkning understøttes af, at WHO-5-scoren i samme periode viser en beskedent, men samlet set positiv, udvikling i de unges generelle trivsel.

⁵ Socialstyrelsen. (2023). *Sammen på sporet – Udvikling af forebyggende kommunale tilbud til psykisk sårbare unge*. Socialstyrelsen.

7 Målgruppens udbytte og indsatsens virksomme elementer

Dette afsnit belyser, hvilke faktorer der har betydning for, om de unge i IPS UNG er i arbejde eller uddannelse ved afslutningen af deres forløb. Indledningsvis præsenteres resultaterne af en statistisk analyse, der undersøger sammenhængen mellem forskellige baggrundsforhold og udfaldet af indsatsen. Herefter følger en kvalitativ analyse baseret på interview med centrale fagpersoner, der giver indblik i deres vurderinger af, hvilke unge der bedst profiterer af IPS UNG. Afslutningsvis analyseres, hvilke dele af indsatsen der vurderes som mest virksomme.

Opsummering

Evalueringen viser, at unge, der vurderer, at forløbet har haft positiv betydning for deres hverdag og sociale relationer, samt unge med højere niveau af selvværd og mestring, har markant større sandsynlighed for at være i job eller uddannelse ved afslutningen af IPS UNG. Der ses ingen statistisk signifikante sammenhænge mellem beskæftigelsesstatus og faktorer som alder, køn, uddannelsesniveau, forløbets længde eller tidligere erhvervserfaring.

Indsatsens samarbejdspartnere vurderer, at unge med indre motivation, lavt behandlingsbehov og status som uddannelsesparate generelt har bedre forudsætninger for at få udbytte af indsatsen. Unge i mere ustabile livssituationer eller med omfattende behandlingsbehov anses ofte for at have behov for andre eller mere stabiliserende indsatser, før de kan profitere af IPS-tilgangen.

På tværs af datakilder fremhæves fire elementer som særligt virksomme i IPS UNG: IPS-konsulenternes relationelle arbejde, fleksible og individuelt tilpassede rammer, de unges oplevelse af medbestemmelse samt muligheden for at deltage i netværksgrupper. Kombinationen af støtte, tillid og indflydelse fremstår dermed som central for de unges oplevede udbytte af indsatsen.

7.1 Kendetegn ved unge, der får mest ud af IPS UNG

For at undersøge hvilke faktorer der har betydning for, om de unge i IPS UNG er i job eller uddannelse ved forløbets afslutning, er der gennemført en logistisk regressionsanalyse.

Resultaterne præsenteres som odds ratioer. En odds ratio viser, hvor meget sandsynligheden for et bestemt udfald – i dette tilfælde at være i job eller uddannelse – ændrer sig, når en enkelt faktor ændres, mens alle andre faktorer holdes konstante.

- En odds ratio over 1 betyder, at faktoren øger sandsynligheden for, at den unge er i job eller uddannelse.
- En odds ratio under 1 betyder, at faktoren reducerer denne sandsynlighed.
- En odds ratio tæt på 1 indikerer, at faktoren ikke har nogen væsentlig effekt.

Det er vigtigt at bemærke, at kun statistisk signifikante resultater (typisk med p-værdi under 0,05) bør tolkes som reelle sammenhænge og ikke tilfældige udsving.

TABEL 9: SANDSYNLIGHEDEN FOR AT VÆRE I ARBEJDE ELLER UDDANNELSE

Variable	Odds ratio	Konfidensinterval
Højest gennemførte uddannelse	n.s.	[0.48; 3.04]
Forløbets varighed	n.s.	[0.84; 2.11]
Alder	n.s.	[0.78; 1.18]
Køn	n.s.	[0.18; 3.27]
Tidligere erhvervserfaring	n.s.	[0.66; 1.24]
Vurdering af forløbets betydning**	2.12	[1.16; 5.27]
Selvværd og mestring	2.24	[1.28; 4.73]
Udvikling i trivsel (målt ved WHO-5)	n.s.	[0.99; 1.08]
Ensomhed	n.s.	[0.25; 1.75]
Oplevet psykisk belastning de seneste fire uger	n.s.	[0.22; 0.95]

Anm.: * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$. "n.s." betyder i denne sammenhæng "ikke signifikant"

*I analysen er de ni undladt, der ikke er afsluttet i IPS UNG, men har udfyldt et spørgeskema af hensyn til evalueringens afslutning

** Vurdering af forløbets betydning er et udtryk for to spørgsmål, hvor de unge har vurderet, om de er blevet bedre til at klare sig i hverdagen, og om de er blevet bedre til at være sammen med andre mennesker.

Resultaterne fra den logistiske regressionsanalyse viser, at to faktorer har en signifikant sammenhæng med, om deltagerne er i job eller uddannelse ved afslutningen af IPS UNG-forløbet:

- Deltagernes egen vurdering af forløbets betydning
- Udvikling i selvværd og mestring

Begge faktorer har en odds ratio på over 2. Det betyder, at unge med en positiv vurdering af forløbet og højere selvværd og mestring har mere end dobbelt så stor sandsynlighed for at være i job eller uddannelse sammenlignet med andre deltagere.

Det er vigtigt at understrege, at der er tale om statistiske sammenhænge – ikke nødvendigvis årsagssammenhænge. Det kan både være, at forløbet har styrket de unges selvværd og tro på egne evner, og at det netop er denne udvikling, der har bidraget til, at de er kommet i gang med job eller uddannelse. Men det kan også være, at de unge, der i forvejen havde mere overskud og tro på sig selv, har fået mere ud af forløbet. Det er ikke muligt at fastslå, hvad der påvirker hvad – og det kan meget vel være en gensidig proces.

En tredje faktor – oplevelsen af psykisk belastning i hverdagen – viser en tendens til sammenhæng, men opnår ikke statistisk signifikans ($p = 0,053$). Her tyder resultaterne på, at unge, som i mindre grad oplever psykisk belastning, har større sandsynlighed for at være i job eller uddannelse.

De øvrige undersøgte faktorer – som uddannelsesbaggrund, varighed af IPS-forløbet, alder, køn, tidligere erhvervserfaring, trivsel og ensomhed – viser ingen signifikant sammenhæng med udfaldet. Det betyder, at disse faktorer i denne analyse ikke har haft nogen tydelig indflydelse på, om deltagerne var i job eller uddannelse ved forløbets afslutning.

Fagpersonernes vurderinger af hvilke unge der bedst profiterer af indsatsen

Mens den statistiske analyse ikke peger på klare sammenhænge mellem de unges baggrundsforhold og sandsynligheden for at opnå job eller uddannelse, giver de kvalitative interview med seks kommunale samarbejdspartnere et mere nuanceret billede.

Interviewene er gennemført med fagpersoner, der enten har haft ledelsesansvar eller har været tæt involveret i de unges IPS-forløb. Deres vurderinger peger på, at visse personlige egenskaber og forudsætninger hos de unge spiller en afgørende rolle for, hvor stort udbytte de får af indsatsen.

Tre forhold går igen på tværs af interviewene:

- Den unges indre motivation
- At den unge ikke er for behandlingskrævende
- At uddannelsesparate unge har bedre forudsætninger end aktivitetsparate

Ifølge fagpersonerne er den vigtigste forudsætning, at den unge selv ønsker at komme i job eller uddannelse. Indre motivation fremhæves som afgørende for, at arbejdet i IPS kan lykkes. Hvis en stor del af indsatsen skal bruges på at skabe motivation, frem for at arbejde mod konkrete mål, opleves det som vanskeligt at skabe progression. Motivation ses dermed ikke som et mål i sig selv, men som noget, der skal være til stede fra begyndelsen.

Derudover peger flere informanter på, at unge med meget komplekse og behandlingskrævende problemstillinger ofte ikke profiterer af forløbene. Det gælder fx unge med hyppige psykiatriske indlæggelser eller aktivt misbrug, hvor der er behov for en mere specialiseret eller stabiliserende indsats, før IPS kan have effekt. Nogle fagpersoner nævner konkrete eksempler fra projektets opstart, hvor forløb måtte afbrydes, fordi den unge havde for omfattende udfordringer.

Endelig nævnes det, at unge vurderet som uddannelsesparate ofte matcher indsatsen bedre end aktivitetsparate unge. Der gives udtryk for, at aktivitetsparate unge i nogle tilfælde mangler den stabilitet, struktur og parathed, der skal til for at kunne drage nytte af et IPS-forløb.

7.2 Elementer i indsatsen der gør den største forskel

Interviewene med seks kommunale samarbejdspartnere, de unges egne oplevelser samt de fire caseanalyser peger samstemmende på en række centrale elementer i IPS UNG, som vurderes at have særlig betydning for de unges udbytte af indsatsen. Både faglige og strukturelle aspekter fremhæves som afgørende for, at indsatsen virker i praksis.

Fire elementer går igen som særligt virksomme:

- IPS-konsulenternes rolle og relationelle arbejde
- Indsatsens fleksible og individuelt tilpassede rammer
- De unges indflydelse og medbestemmelse
- Netværksgruppen som socialt og fagligt støttende forum

IPS-Konsulenterne

En af de mest virksomme dele af IPS UNG er IPS-konsulenternes rolle og relationelle arbejde. Både de unge og indsatsens samarbejdspartnere fremhæver konsulenternes faglighed, tilgængelighed og evne til at skabe tillidsfulde relationer som helt centrale for indsatsens effekt.

De kommunale aktører understreger, at konsulenterne besidder en dyb forståelse for målgruppen og deres udfordringer – særligt i forhold til psykisk sårbarhed og de barrierer, det kan være i relation til job og uddannelse. Konsulenternes viden om unges psykiske sårbarhed har skabt en tryghed, både i visitationen og i det løbende forløb. Derudover fremhæves det, at konsulenterne er let tilgængelige og har været meget til stede i Ungeenheden, hvilket har gjort samarbejdet smidigt og muliggjort hurtig koordinering på tværs.

IPS-konsulenternes personlige og faglige egenskaber – herunder deres evne til at tilpasse forløbene til den enkelte unges tempo og behov – bliver fremhævet som afgørende for, at de unge oplever støtte og progression. Flere informanter peger desuden på konsulenternes handlekraft og opsøgende tilgang i kontakten til virksomheder. Det nævnes, at der ofte etableres relevante virksomhedsforløb kort tid efter henvisning, hvilket er med til at skabe momentum og motivation for de unge.

De unges egne beskrivelser bekræfter billedet af IPS-konsulenten som en tryk og stabil voksen, der møder dem med forståelse, respekt og reel interesse. Konsulenterne opleves som nogen, der "*vil dem det bedste*", og som støtter både praktisk og personligt.

Samlet peger både kvalitative og kvantitative data altså på, at IPS-konsulenternes relationelle og faglige arbejde er en kernekomponent i IPS UNG – og en helt central årsag til, at indsatsen opleves som meningsfuld og hjælpsom.

Fleksibilitet i indsatsen

Fleksibilitet er et andet centralt kendetegn ved IPS UNG og bliver fremhævet som en væsentlig forudsætning for, at indsatsen kan tilpasses den enkelte unge. Ifølge både kommunale ledere og medarbejdere giver IPS UNG mulighed for at arbejde helhedsorienteret, fordi IPS-konsulenterne har bedre tid og ressourcer end i mange andre kommunale tilbud. Det skaber rammer for en indsats, hvor støtte til job og uddannelse kan kombineres med hjælp på andre livsområder – eksempelvis fritid, relationer, økonomi og bolig – som for mange unge har stor betydning for, om de kan komme i gang og fastholde sig i et forløb.

Indsatsen beskrives som fleksibel både i forhold til indhold og organisering. Konsulenterne har mulighed for at følge de unge til møder, besøg og andre aktiviteter uden for kommunen – en praksis, der normalt er svær at gennemføre i mere traditionelle indsatser. Denne opsøgende og ledsagende tilgang bidrager til, at flere unge får en tryk og konkret indgang til virksomheder og uddannelsessteder.

Samtidig fremhæves det, at fleksibiliteten i arbejdstider spiller en vigtig rolle. IPS-konsulenterne kan arbejde uden for almindelig kontortid, hvilket gør det muligt at møde de unge, når de er mest motiverede. Flere informanter peger på, at det især er en fordel for unge, som har svært ved at overholde faste mødetider om morgenen, og som risikerer at falde fra, hvis støtten ikke kan tilpasses deres døgnrytme og livssituation.

Indflydelse og medbestemmelse

Et gennemgående tema i både de unges og samarbejdspartnernes beskrivelser af IPS UNG er betydningen af indflydelse og medbestemmelse. De unge oplever, at deres ønsker og behov bliver taget alvorligt, og at de har haft reel mulighed for at præge forløbet. Flere fortæller, at de altid har kunnet sige nej eller ændre retning undervejs, og at der har været respekt omkring deres grænser og valg. Denne oplevelse af medbestemmelse har haft stor betydning for deres motivation og ejerskab over processen.

Relationen til IPS-konsulenten spiller her en afgørende rolle. Det, at der er blevet opbygget en tillidsfuld kontakt, har gjort det muligt for de unge at formulere egne mål og arbejde hen

imod noget, de selv har defineret som vigtigt. Følelsen af at blive lyttet til og taget alvorligt træder tydeligt frem som noget af det mest betydningsfulde for de unge.

Også fra samarbejdspartnernes perspektiv bliver medindflydelse fremhævet som et vigtigt kendetegn ved IPS UNG. En informant beskriver, hvordan unge ved afslutning af et forløb ofte giver udtryk for, at de har oplevet stor medbestemmelse og en grundlæggende fornemmelse af, at der har stået nogen bag dem, som ville dem det bedste.

Netværksgrupperne

Et særligt element i IPS UNG er tilbuddet om at deltage i netværksgrupper med andre unge. For dem, der har benyttet sig af denne mulighed, fremhæves gruppeforløbet som en meningsfuld ramme for både social tilknytning og personlig udvikling. Flere unge beskriver, hvordan det har haft stor betydning at være en del af et fællesskab, hvor de kunne spejle sig i andre, dele erfaringer og få inspiration til at håndtere egne udfordringer.

Formålet med netværksgrupperne er blandt andet at skabe et trygt rum, hvor det er muligt at udveksle perspektiver, støtte hinanden og opleve, at man ikke står alene. Ifølge informanterne giver gruppesammenhængen nogle unge en oplevelse af samhørighed, som adskiller sig fra det individuelle forløb. Det sociale aspekt kan være en vigtig motivationsfaktor – særligt for unge, som har brug for at styrke deres selvtillid og sociale mod, før de kan tage næste skridt mod job eller uddannelse.

Samarbejdspartnere og konsulenter peger på, at netværksgrupperne især gavner unge, der er åbne for dialog og fællesskab, mens andre unge kan have større gavn af en individuel tilgang. Muligheden for at vælge til eller fra understøtter dermed også det generelle fokus på fleksibilitet og medbestemmelse i IPS UNG.

8 Bilag 1: Case Frederik

Frederik, 30 år

Casen er udarbejdet i oktober 2023

Om Frederik

Frederik er 30 år og har næsten uafbrudt været på kontanthjælp siden han fyldte 18 år. Frederik har ikke afsluttet folkeskolen og kun haft ét job. Det var i faderens boghandel. Frederik er diagnosticeret med depression, men har i dag ikke nogen tilknytning til behandlingspsykiatrien.

Frederiks opstart i IPS-indsatsen

For tre år siden kom Frederik første gang i kontakt med IPS i Gladsaxe Kommune. På det tidspunkt var Frederik hjemløs, og det spændte ben for muligheden for at komme ud på arbejdsmarkedet. Frederik fik imidlertid et godt indtryk af IPS på det tidspunkt. Så senere da Frederik fik en bolig, bad han jobcentret om at blive tilknyttet et IPS-forløb. Det var ifølge Frederik ikke vanskeligt, fordi *"jobcentret nok lidt havde opgivet mig"*.

I slutningen af marts 2023 blev der afholdt en trepartssamtale, hvor Frederik gav udtryk for, at han gerne ville have et fleksjob eller en førtidspension.

August blev tilknyttet som IPS-konsulent for Frederik, og de aftalte at mødes ugentligt. I stedet for at starte med at snakke om fleksjob eller førtidspension, var det Augusts udgangspunkt, at de skulle forsøge at finde et arbejde til Frederik. Udfordringen i starten var, at Frederik i modsætning til mange andre IPS-kandidater, ikke rigtig havde nogen forestilling om, hvad han ville arbejdsmæssigt. Frederik fortæller selv, at han havde opgivet troen på at kunne finde et almindeligt arbejde, og tænkte, at *"min diagnose dominerer mig, og det kommer jeg aldrig over"*.

I starten tænkte August at det ville komme til at tage noget tid at finde et job til Frederik, men det ville ikke være umuligt. *"Når der kommer en kandidat, der har været på kontanthjælp i så lang tid som Frederik og ikke har nogen erhvervserfaring, vil der være store barrierer for at finde et job. I starten handlede det derfor mest om at give Frederik troen på sig selv"*. August fortæller videre, at Frederik er en meget empatisk fyr, der er god til at fortælle, hvordan han har det. Den åbenhed om sine tanker og udfordringer har gjort det lettere for August at støtte Frederik.

I samtalerne fandt de frem til, at Frederik kunne ønske sig et job inden for IT og computere, som er noget Frederik interesserer sig for. Med det afsæt besøgte Frederik og August sammen Power og Elgiganten for at finde ud af, om Frederik kunne blive sælger i sådan en butik. På grund af Frederiks psykiske sårbarhed virkede det imidlertid

angstprovokerende på Frederik at skulle forestille sig at være sælger. Besøget i de to butikker gav dog en fornyet tro på arbejdslivet, fordi arbejdsgiverne viste tiltro til, at Frederik godt kunne varetage et butiksarbejde.

Efter kun en måned i IPS-forløbet fandt August en jobåbning hos Arriva. På det tidspunkt havde Frederik og August blot haft fire samtaler.

Ansættelsen hos Arriva

Frederik havde ikke været til jobsamtale i rigtig mange år, så det betød meget for ham at have August med som en støtte. Det gik imidlertid rigtig godt til samtalen. Personalechefen hos Arriva, Sven, fik et rigtig godt førstehåndsindtryk af Frederik. Sven bed især mærke i, at Frederik var meget motiveret og så arbejdet som en mulighed for at komme videre og få mere styr på sit liv.

7. juni 2023 startede Frederik i Arrivas Team Klargøring, hvor jobbet består i at rengøre de indvendige ruder i Arrivas busser. Ud over Frederik er der til samme opgaver ansat tre andre unge fra IPS-projektet hos Arriva.

Normalt arbejder Frederik 18 timer om ugen fordelt på tre dage med arbejdstider fra kl. 19 til 01. Som timelønnet har Frederik mulighed for at arbejde lidt flere eller færre timer om ugen. Ifølge Sven har Frederik haft et stabilt fremmøde i den periode, Frederik har været ansat hos Arriva.

Frederik er selv overrasket over, hvor godt det er gået. *"Nu har jeg været ansat i Arriva i snart fire måneder, og det er gået over al forventning. Da jeg blev ansat, tænkte jeg, at det her, det holder ikke. Jeg stopper om to dage, og så hører de aldrig fra mig igen, ligesom jeg har gjort mange gange før på andre virksomheder."*

Frederik fortæller videre, at han føler sig tilpas i jobbet hos Arriva, fordi han ikke skal være i kontakt med så mange mennesker. Der er mulighed for at gå med musik i ørerne og passe sig selv, men det betyder også noget, at der er andre unge på arbejdspladsen, og at lønnen er god. Frederik har været rigtig godt tilfreds med, at han har fået lov at udvikle sig i det tempo, han kan rumme. Frederik udtrykker det på denne måde. *"Der stilles ingen krav fra Arriva eller IPS om, at jeg skal op i tid, have nye funktioner eller andet."*

Samarbejdet mellem Arriva og August

August har oplevet, at Arriva som arbejdsplads var godt klædt på til at tage imod Frederik og bidrage til at tage hensyn til Frederiks udfordringer. Der har fra arbejdsgivers side været en forståelse for, at Frederik kunne have større behov for at tale med arbejdsgiver om oplevede udfordringer, end øvrige ansatte.

Sven har kun rosende ord om samarbejdet med August. *"Alt er foregået yderst professionelt. August har været imødekommende og god til at introducere IPS-projektet."* Sven har oplevet at have tilpas viden om Frederik og hvilke

udfordringer, der eventuelt skal tages hensyn til. Indtil videre oplever Sven imidlertid, at der ikke har været behov for at tage særlige hensyn i forhold til Frederik, og Sven har ikke haft behov for at kontakte August.

"Alt er foregået meget smertefrit. August fulgte selv op 1-2 gange i starten af forløbet. Herefter har det primært været Inga, der har foretaget den opfølgende kontakt". At det er Inga, der har stået for opfølgningen, opfatter Sven som helt i overensstemmelse med intern aftale mellem August og Inga.

Samarbejdet mellem Frederik og August

Frederik har under sin ansættelse hos Arriva haft behov for at kontakte August 3-4 gange. Kontakten har for Frederik mest handlet om støtte til at forstå, hvordan han skulle agere i forhold til kollegers måde at kommunikere på. Frederik fortæller selv, at en af hans udfordringer er, at han hurtigt får en oplevelse af usikkerhed i sociale sammenhænge. Frederik kan have vanskeligt ved at aflæse de sociale spilleregler på en arbejdsplads og er bange for at blive misforstået. Det har konkret givet anledning til nogle bekymringer i jobbet hos Arriva, hvor Frederik har haft behov for at tale med August.

I den sammenhæng fortæller Frederik: *"Jeg kan rigtig godt lide den måde, der bliver talt til én på". Med IPS oplever jeg, at det foregår på mine vilkår og rummeligt i forhold til, at der er plads til mine fejl og udfordringer.*

August fortæller, at et af målene i Frederiks jobstøtteplan er, at han skal blive god til selv at kontakte arbejdsgiver, hvis han oplever udfordringer i relation til kolleger. August oplever, at Frederik har et stort ønske om at være åben om sine udfordringer, men der er fortsat behov for, at Frederik udvikler sig i forhold til selv at tage dialogen med arbejdsgiver.

Deltagelse i gruppeforløb

Frederik har sideløbende med sin ansættelse hos Arriva deltaget i IPS-indsatsens ungegruppe. Hver onsdag mødes gruppen, hvor de unge får mulighed for at indgå i et socialt fællesskab og spejle sig i andre unge, som tumler med de samme problemstillinger.

Gruppen kan også bruges til at tale om erfaringer fra arbejdspladser og give inspiration til hinanden om, hvor man kan søge jobs. For Frederik har gruppen mest haft et socialt formål og dét at møde andre ligesindede. Frederik fortæller, at han har mistet mange venskaber gennem sit liv, fordi det for mange kan være svært at rumme hans psykiske udfordringer. *"Nogle gange kan man godt føle sig som Palle alene i verden. Sådan ud fra et narcissistisk synspunkt tænke, at der ikke er andre i hele verden, der har det lige så slemt som mig. Når jeg så kommer i gruppen kan jeg se, at der er andre, der også har det skidt."*

Hvad bringer fremtiden?

Frederik har i forløbet fået en tro på sig selv, og en tro på at han kan passe et arbejde. *"Nu tænker jeg slet ikke i fleksjob længere. Nu tænker jeg kun på, at jeg i fremtiden også skal have et almindeligt job."* Frederik har været tilfreds med jobbet hos Arriva, men ser det mest som et springbræt til et mere udfordrende job. Hos Arriva er der kun mulighed for andre udfordringer, hvis Frederik uddanner sig til buschauffør, og det har han ikke planer om. I stedet har forløbet betydet, at Frederik har fået et ønske om at uddanne sig til procesoperatør. Allerhelst vil Frederik arbejde hos Novo Nordisk, hvor flere familiemedlemmer er ansat.

Frederik mangler imidlertid at gennemføre 10. klasse, før han kan søge ind som procesoperatør. August har hjulpet Frederik med optagelse på 10. klasse, og lige nu afventer de, at der åbnes for ansøgning.

Frederik er overgået til efterværn, hvor August ser sin rolle som at *"være på sidelinjen, og støtte op og være en tilgængelig sparringspartner for Frederik, hvis han har brug for støtte"*. August fortæller, at han gang på gang er blevet overrasket over de initiativer, Frederik selv har taget: *"Frederik har for eksempel selv taget kontakt til nogle virksomheder for at undersøge muligheden for at blive ansat som procesoperatør. Det ville han ikke have gjort for et halvt år siden"*.

Frederiks råd til andre unge i IPS-forløb

"Sig ja til de forslag, som IPS kommer med, i stedet for at spænde ben for sig selv ved ikke have lyst. Man skal kaste sig mere ud i det."

9 Bilag 2: Case Katrine

Katrine, 29 år

Casen er udarbejdet i november 2023

Om Katrine

Katrine beskrives som en sød pige med mange kompetencer, herunder en studentereksamen, hvor hun har klaret sig godt. Uddannelsesmæssigt har Katrine bedre forudsætninger end de fleste andre unge, der henvises til IPS-Ung.

Katrine har efter sin studentereksamen prøvet forskellige ting, blandt andet er hun startet på to uddannelser, som hun har måttet afbryde.

Før Katrine kom i kontakt med jobcentret, havde Katrine haft et ordinært arbejde på et bibliotek. Dog ikke med så mange timer, men det sagde alligevel noget om, at Katrine havde nogle ressourcer.

Da Katrine i starten af 2023 var i kontakt med jobcentret, foreslog Camilla (koordinerende sagsbehandler) IPS-Ung med henblik på at afsøge, om det var muligt at finde et ordinært job.

Med IPS-Ung havde Camille en forhåbning om, at Katrine kunne få en tæt personlig støtte. Gruppetilbuddet til de unge var en anden årsag til, at Camillas tænkte, at IPS-Ung ville være en god mulighed for Katrine. *"Det ville være godt for Katrine at møde andre unge, som hun kunne spejle sig i, hvor hun kunne få lejlighed til at sætte ord på sine udfordringer"*, fortæller Camilla. Endeligt vidste Camilla, at IPS-Ung henvender sig til unge med psykiske udfordringer og har medarbejdere med kendskab til psykisk sårbarhed, som ville være godt for Katrine.

Katrines opstart i IPS-indsatsen

Katrine startede i IPS-indsatsen 13. marts 2023.

Katrine fortæller, at hun til det første møde med Inga fik et rigtig godt indtryk af Inga og IPS-indsatsen. *"Jeg tænkte med det samme, at det var løsningen på mine udfordringer"*. Det tiltalte især Katrine, at Inga kunne fungere som et mellemlid mellem virksomhed og hende. Funktionen som mellemlid er netop en af de ting, som Katrine har savnet i sin tidligere kontakt til jobcentret. Derudover tillagde Katrine det positiv betydning, at indsatsen omfattede et gruppetilbud, hvor Katrine kunne møde andre ligesindede.

Der gik ikke lang tid, før Inga og Katrine drøftede hvilke ønsker Katrine havde til et job og konkrete jobmuligheder. Katrine har oplevet, at der har været stort fokus på hendes

ønsker og behov. Sammen med Inga, lavede Katrine en liste med prioriteringer i forhold til jobønsker.

På baggrund af de første møder med Katrine, fortæller Inga følgende om sine første forventninger til, hvordan Katrines forløb ville gå: *"Jeg tænkte, at det kommer til at gå nemt. Katrine havde nogle ideer til, hvad hun gerne ville og havde en motivation og en tro på, at hun nok skulle komme ud på arbejdsmarkedet. Hun udstråede, at hun var meget klar til at komme i gang og få en hverdag op at stå."*

Inga så sin rolle som en slags virksomhedskonsulent, der skulle støtte Katrine med at bane vejen til arbejdsmarkedet. Katrine kom selv med nogle forslag til arbejdspladser, men det var Inga, der stod for selve kontakten til virksomhederne.

Samarbejdet mellem Inga og Ungeenheden

Samarbejdet mellem Camilla (koordinerende sagsbehandler hos Ungeenheden) og Inga har haft karakter af et ad hoc samarbejde, hvor der efter behov er taget initiativ til at mødes. Der har været tale om løbende drøftelser og sparring på forløbet, som i gennemsnit har fundet sted hver tredje uge

Camilla har følt sig godt informeret om forløbet. Der er ikke umiddelbart noget, Camilla kunne ønske sig gjort anderledes eller bedre. For Camilla har det en betydning, at IPS-Ung rent fysisk holder til i lokaler, der ligger tæt på Ungeenheden. Den nærhed betyder, at det er lettere og mere smidigt at koordinere forløbene.

Virksomhedspraktikker

Virksomhedspraktik hos Maxi Zoo

Der blev efter kort tid etableret en praktik hos Maxi Zoo, fordi Katrine har en interesse for dyr.

Indledningsvist havde Inga en god fornemmelse af, at Maxi Zoo var godt rustet til at tage imod en person som Katrine med de udfordringer, hun har. Lederen hos Maxi Zoo fortalte, at de tidligere havde haft ansat unge via Jobcentret. Det virkede som om, at Maxi Zoo sagtens kunne imødekomme Katrines støttebehov. Det viste sig imidlertid, at de havde forskellige forventninger til praktikforløbet og Inga havde en oplevelse af, at arbejdspladsen ikke var så struktureret, som Katrine havde behov for.

Virksomhedspraktikken hos Maxi Zoo varede cirka en måned, før forløbet blev afbrudt. Katrine havde en oplevelse af, at der var nogle aftaler, der ikke blev overholdt. Det handlede blandt andet om, at der var for lidt social kontakt til kollegerne set i forhold til det, Katrine var blevet stillet i udsigt. Derudover var Katrine tilfreds med at være på arbejdspladsen.

Virksomhedspraktik hos Rosenlund Plejeboliger

Efter Maxi Zoo kom Katrine i praktik hos Rosenlund Plejeboliger, hvor hun blev ansat i rengøringsfunktionen. Her fulgtes Katrine med en kollega, hvor de sammen gjorde rent hos beboerne. Sidst i Katrines ansættelsesperiode havde Karine en dag om ugen i køkkenet, hvor hun hjalp til med madlavning. Arbejdstiden har været to-fire timer om dagen, tre gange ugentligt. Det var oprindeligt planen, at Katrine med tiden skulle op i tid, men de nåede ikke dertil, før praktikforløbet måtte afbrydes.

Rosenlund Plejeboliger har tidligere haft ansatte med psykiske udfordringer, dog i mindre omfang end Katrines udfordringer.

Anja (leder hos Rosenlund Plejeboliger) oplevede i starten, at Katrine var et godt match. Under den første samtale fik Anja et indtryk af Katrine som en frisk pige, der var god til på en åben og ærlig måde at fortælle om sig selv og de udfordringer, hun har i sit liv. Den åbenhed gav en god fornemmelse af, at hun var meget klar til at gå i gang.

Anja fortæller, at de som arbejdsplads egentlig følte sig godt klædt på til at modtage Katrine og introducere hende til arbejdet hos Rosenlund Plejeboliger. Anja fortæller videre, at Katrine indgik fint i det sociale samspil med kollegerne, og hun løste sine opgaver, som hun skulle.

Der var egentlig ingen udfordringer, når Katrine var på arbejde. Udfordringen var, at Katrine blev mere og mere fraværende på arbejdspladsen uden at give besked. Katrine havde ifølge Anja vanskeligt ved at affinde sig med kravene om at møde op på bestemte tidspunkter, hvilket ifølge Anja er en forudsætning i et job hos Rosenlund Plejeboliger.

Anja fortæller: *"Jeg sidder med en fornemmelse af, at Katrine havde brug for mere støtte på arbejdspladsen, end vi kunne stille til rådighed. Men det var ikke let at vide i starten, fordi hun gav udtryk for flere ressourcer, da vi talte sammen i opstarten"*.

Set i bakspejlet og ud fra den måde forløbet udviklede sig på, kunne Anja imidlertid godt have ønsket sig nogle flere redskaber og mere viden om, hvordan Katrines udfordringer kunne håndteres. *"Jeg savnede viden om, hvilke udfordringer, der potentielt kunne opstå, og hvordan vi skulle reagere i forskellige situationer"*, fortæller Anja.

Når Anja tænker tilbage på forløbet, kunne det desuden have været gavnligt, hvis hun var blevet introduceret lidt grundigere til IPS-tilgangen, og den måde konsulenterne arbejder på.

Anvendelse af IPS-redskaber

I forløbet har Inga anvendt IPS-redskaberne Karriereprofil og Jobstøtteplan.

Om Karriereprofilen fortæller Katrine, at hun har brugt den til at forberede sig før samtaler med virksomheder og til at

kunne se, om der er sket en udvikling med hende over tid. Det er eksempelvis via profilen blevet tydeligere for Katrine, at hun godt kan klare at være alene på en arbejdsplads om formiddagen, hvis der senere på dagen er mere social interaktion.

Katrine har oplevet, at jobstøtteplanen har været et godt redskab til at blive klar over, hvilken form for støtte, hun har brug for, og et redskab der kan tydeliggøre over for arbejdspladserne, hvilke støttebehov hun har.

Inga fortæller, at de to IPS-redskaber, Karriereprofilen og Jobstøtteplanen, ikke er anvendt slavisk, men i højere grad til at sikre en struktur for samtalerne med kandidaten og til at holde styr på aftaler. Set i forhold til Katrines baggrund og forløb kunne Karriereprofilen, ifølge Inga, med fordel have mere fokus på uddannelse. Inga fortæller, *"Katrine er ret boglig, men Karriereprofilen har ikke så meget fokus på uddannelse, så måske overser man noget der."*

Deltagelse i gruppeforløb

Ifølge Inga har Katrine en profil, der gør hende særligt egnet til IPS-indsatsens gruppetilbud. Inga fortæller, at den gruppe, Katrine skulle have deltaget i, desværre ikke har fungeret særligt godt. Det skyldes dels, at flere af de andre unge ikke er mødt stabilt op til gruppegangene, dels at Inga nogle gange har været nødt til at aflyse pga. sygdom. Inga fortæller videre, at *"gruppetilbuddet er for sårbart som det er nu. Det er for afhængigt af, at facilitatoren kan møde op hver gang"*. Katrine ville ellers ifølge Inga have rigtig god gavn af at møde andre unge, hun kan socialisere med og spejle sig i. Men det udbytte forudsætter, at gruppetilbuddet kan køre mere kontinuerligt.

Katrine har oplevet gruppetilbuddet som *"den mest skuffende del af forløbet"*. Der har ifølge Katrine været for stort fravær og for mange afbud til, at gruppen har kunnet fungere. Katrine havde ellers set rigtig meget frem til gruppeforløbet. Hun havde en god forventning om, at gruppen ville være en mulighed for at mødes med ligesindede.

Katrines udbytte af IPS-Ung

Samlet set er det Katrines oplevelse, at de to virksomhedspraktikker har hjulpet hende til en afklaring af, hvad hun gerne vil fremover og til at blive mere klar over, hvad det vil sige at gå på arbejde. Katrine oplever desuden, at hun er blevet mere klar over, hvad der betyder noget for hende på en arbejdsplads. Endeligt har de to praktikforløb betydet, at Katrine er blevet mere motiveret for at tage en uddannelse, der kan give hende nye muligheder på arbejdsmarkedet.

Hvad bringer fremtiden?

Katrine er afsluttet i seneste virksomhedspraktik og har med Inga aftalt en periode, hvor Katrine skal have lov at *"trække vejret"*. Inga og Katrine er vendt tilbage til

Ingas læringspunkter fra forløbet

undersøgelsesfasen, hvor de afsøger muligheden for uddannelse. I første omgang skal Katrine tage en test, der skal være med til at afklare Katrines uddannelsesmuligheder. I den proces er det Ingas opgave at støtte Katrine i at fastholde sine planer og konkret hjælpe med at tage kontakt til studievejledere.

IPS-konsulent skal kunne sige stop på kandidatens vegne

Ifølge Inga har det været rigtig godt for Katrine, at hun ikke har følt sig tvunget til at blive på en arbejdsplads, hvor hun ikke var tilpas. Inga fortæller, at mange af de unge kommer med en stribe nederlag, og den historik skal IPS-Ung være med til at bryde. Videre siger Inga: *"Jeg ser derfor min rolle, som én der kan sikre at der siges stop, før noget bliver ubehageligt og et dårligt match. Det skal selvfølgelig ikke være en alt for let exit for kandidaten. Man kan starte med at tage nogle samtaler, hvor man kan se om, der kan rettes op på noget i opløbet. Hvis det ikke er muligt, kan IPS-konsulenten have en vigtig rolle med at sige stop på kandidatens vegne".*

Katrine kunne formentlig have profiteret af en mere fast kontakt, som handlede om andet end fastholdelse på arbejdsmarkedet.

Før opstart i IPS-Ung havde Katrine tilknyttet en hjemmevejleder, men den ydelse ophørte, da Katrine startede i projektet. Det var ikke en optimal beslutning for Katrine i en opstartsfase i IPS, hvor der på den ene side krævedes noget mere af hende, samtidig med at hun fik frataget noget støtte. Hjemmevejlederens stop betød, at Katrine ikke helt havde overskuddet til at være jobsøgende. Ifølge Inga manglede Katrine støtte fra hjemmevejlederen under IPS-indsatsen.

IPS-indsatsen handler primært om at finde arbejde eller uddannelse og fastholde den unge heri. Det er imidlertid Ingas opfattelse, at en del unge har behov for mere støtte til håndtering af hverdagen og til at komme ud af døren til sociale ting.

Det er vigtigt med meget kommunikation og tæt opfølgning i starten

I begge virksomhedspraktikker var det oplevelsen fra arbejdspladserne, at Katrine viste sig at have større udfordringer, end de fik indtryk af i starten. Læringen er, at der skal meget kommunikation til, for at få taget hånd om de udfordringer der kan opstå. Man skal være på forkant med situationen. Det kan man måske bedre være fremadrettet ved at planlægge et opfølgende møde i starten, også selvom der ikke er nogen konkret anledning. Opfølgningsmødet kan handle om, hvordan opstarten er gået, om noget skal ændres, om oplevelsen af forløbet er ens hos alle parter, om der er noget, man skal være

opmærksom på fremover. Det bør være en fast praksis med sådan et møde fremover.

Måske gik det for hurtigt med at finde en praktikplads til Katrine

Inga har denne refleksion om tempoet, *"set bagudrettet skred vi måske for hurtigt til at finde en praktikplads. Fremadrettet kan det for mange kandidater give et bedre udbytte, hvis vi bliver længere tid i den undersøgende faser."* Ifølge Inga kunne det i Katrines tilfælde have været godt at have afdækket Katrines hidtidige erfaringer og forløb grundigere. Mere generelt tænker Inga, at elementer fra Karriereprofilen er et vigtigt redskab til at arbejde mere struktureret med de unges ønsker og drømme og til at strukturere og monitorere samtaler og udvikling.

IPS-vejleder skal passe på med at være for aktiv i jobsøgningen

På baggrund af forløbet, er det Ingas læring, at hun fremadrettet vil indtage en lidt mere passiv rolle i jobsøgningen og lade kandidaten være mere aktiv. *"Erfaringsmæssigt opstår der et større ejerskab og forpligtigelse, når kandidaten har haft en mere aktiv rolle i at finde en praktikplads eller er et arbejde",* fortæller Inga.

Katrines råd til andre unge i IPS-forløb

"Det vigtigste er at være åben for at prøve noget nyt, være aktiv og engageret. Men man skal også huske at passe på sig selv. Det er ok at trykke på pauseknappen og sige stop, hvis det bliver nødvendigt".

10 Bilag 3: Case Sofie

Sofie, 26 år

Casen er udarbejdet i november 2024

Om Sofie

Sofie er en 26-årig kvinde, som i starten af 2023 bliver sygemeldt fra jobcentret, da hun får en psykose, som muligvis er udløst af et misbrug. På dette tidspunkt er Sofie hjemløs, hvilket har bidraget til hendes udfordringer. Efter at have fået det bedre udtrykker Sofie et ønske om at komme i gang igen og bliver tilbudt at deltage i IPS-Ung, hvilket hun ser som en god mulighed for at starte forsigtigt på arbejdsmarkedet med den nødvendige støtte til de svære ting i hendes liv.

Sofie starter i IPS-Ung den 20. marts 2023 med Inga som vejleder. I begyndelsen drømmer Sofie om at komme i job som barista. Hun er i praktikophold på en café og en restaurant, hvor Inga støtter hende, blandt andet ved at hente og køre hende til praktikstederne.

Praktikforløbene hjælper Sofie til at blive klar over, at hun hellere vil uddanne sig end finde et job.

I januar 2024 begynder Sofie på AVU (Almen Voksenuddannelse), hvor hun følger nogle enkeltfag med henblik på senere at kunne starte på fagpakken på VUC, fordi hun ønsker at blive pædagog. I starten af uddannelsesforløbet får Sofie en depression, som sammen med et stort hashmisbrug gør det vanskeligt for hende at følge undervisningen. Sofie fortæller selv, at det var nødvendigt for hende at ryge hash, inden hun tog i skole, for at kunne holde ud at være sammen med andre mennesker. Ifølge Sofie er hashmisbruget i dag reduceret markant fra tidligere, hvor hun var oppe på 8-10 joints om dagen.

I sommeren 2024 bliver Sofie indlagt på Psykiatrisk Center Sct. Hans i Roskilde i en døgnindsats for personer med dobbeltdiagnoser. Her er hun i behandling et par måneder, hvorefter hun genoptager sin uddannelse på VUC, hvor hun fortsat er på interviewtidspunktet (oktober 2024).

Efter et længere IPS-forløb er Sofie nu i efterværn, hvor hun fortsat modtager støtte fra Inga.

Ingas rolle i forløbet

Sofies forløb i IPS-Ung har været både langvarigt og meget ressourcekrævende. Inga har spillet en central rolle i at skabe sammenhæng og afklaring gennem hele Sofies forløb, hvor forskellige faglige indsatser har været igangsat sideløbende. I perioder har Inga været i næsten daglig kontakt med Sofie og har brugt meget tid på at deltage i

møder med psykiatrien, misbrugscentret, jobcentret, Kildevældet og flere andre aktører.

Ifølge Inga er det en fordel, at IPS-konsulenten deltager i netværksmøder mv., men i Sofies tilfælde har indsatsen været særligt omfattende på grund af det store antal involverede parter. Inga vurderer, at den intensive støtte til Sofie i perioder har krævet, at hun ugentligt brugte mindst dobbelt så mange timer (5-6 timer) som i et gennemsnitligt IPS-forløb på samtaler, møder og anden individuel støtte.

Inga har varetaget mange forskellige funktioner, og følgende eksempler illustrerer den brede variation af opgaver, hun har haft som IPS-konsulent for Sofie:

- I kontakten med psykiatrien har Inga brugt sin psykologfaglige viden som både bisidder og bindeled mellem Sofie og behandlingen. Ingas baggrund som psykolog har været en fordel, da hun bl.a. har kunnet forstå fagpersonernes drøftelser om medicin, bivirkninger og sammenhængen til Sofies tilstand.
- Sofie har ofte oplevet frustrationer og utryghed i forbindelse med psykiatrisk behandling. Inga har støttet Sofie i at håndtere disse følelser, været lyttende og hjulpet Sofie med at sætte ord på sine frustrationer.
- Under Sofies indlæggelse på Sct. Hans i Roskilde har Inga deltaget i netværksmøder med socialrådgiveren og kontaktpersonen fra centret.
- Især i starten af Sofies uddannelse på VUC havde Sofie en del fravær. Inga har hjulpet med at fremskaffe dokumentation for fraværet, som blandt andet skyldtes møder i psykiatrien, og har også hjulpet Sofie med at skaffe hjælpemidler til hendes ordblindhed.

Sofies vurdering af IPS-Ung forløbet

Støtten fra Inga

Sofie fremhæver Inga som en forstående og hjælpsom vejleder, som har været uundværlig gennem hele forløbet. Inga har med sin psykologbaggrund kunnet forklare og oversætte komplekse ting fra psykiatrien, hvilket har skabt tryghed og forståelse for Sofie. Sofie fortæller, at hun uden Inga sandsynligvis stadig ville være mødt op til møderne, men at hun nok ville have misforstået nogle ting.

Sofie siger selv om den støtte, hun har modtaget: *"Inga har virkelig haft en stor indflydelse på, at jeg er kommet på benene igen efter min sygemelding. Inga har betydet, at jeg er kommet tilbage til livet igen. Forstået på den måde, at jeg nu har en dagligdag, hvor jeg passer min uddannelse."*

Gruppeforløb

Sofie har deltaget i gruppeforløb med andre unge i IPS-Ung. Sofie har kun positivt at sige om gruppen. Deltagelse i gruppen har givet Sofie mulighed for at tale med andre

unge, der kan forstå hinandens situation og er villige til at hjælpe hinanden. Sofie har tidligere deltaget i andre lignende grupper og IPS-gruppen er ifølge Sofie den bedste, hun har været med i. Gruppen hjalp især Sofie på det tidspunkt, hvor hun havde en depression.

Fremtiden

Sofie er startet på VUC med enkeltfag i januar 2024, hvor hun stadig er aktiv, og hun har en klar plan for sin fremtid. Sofie følger fagene engelsk, matematik og samfundsfag på G-niveau, og hun har et ønske om at blive pædagog. Når hun har færdiggjort VUC-enkeltfagene, vil Sofie fortsætte med at tage professionspakken til pædagog, som er en 1-årig uddannelse. Herefter ønsker Sofie at starte på pædagoguddannelsen.

Sofies råd til andre unge i IPS-forløb

"Jeg vil bare sige stol på Inga, fordi hun arbejder kun ud fra de unges mål. Jeg har aldrig oplevet en person som Inga, der kan hjælpe både med misbrug, psykiatri, skole og et masse andre ting."

11 Bilag 4: Case Tobias

Tobias, 18 år

Casen er udarbejdet i november 2024

Om Tobias

Tobias har ikke gennemført folkeskolens 9. klasse og startede efterfølgende i 10. klasse, hvor han blev tilknyttet uddannelsesvejlederen Dinah. Hun oplevede Tobias som en ung mand, der var svær at opbygge en relation til, da han ofte aflyste møder og havde vanskeligt ved at give udtryk for, hvad han var motiveret for. Efter et halvt år blev de imidlertid enige om, at Tobias skulle starte på restaurationsskolen som kok, men han stoppede hurtigt igen.

Dinah vurderede, at Tobias med fordel kunne få støtte fra IPS-Ung og blev tilknyttet IPS-konsulenten August. Dinah havde en god forventning om, at August ville kunne opbygge en relation til Tobias og handle hurtigt, når Tobias viste motivation for arbejde eller uddannelse.

Augusts rolle i forløbet

Tobias begyndte i IPS-forløbet i juni 2024 som 17-årig. I de første møder talte August og Tobias om Tobias' interesser og drømme, blandt andet hans passion for fodbold og fodboldudstyr. Dette førte til, at August og Tobias sammen kontaktede en nærliggende sportsbutik, hvor Tobias straks blev ansat.

Tobias startede med at arbejde 15 timer om ugen, men hans arbejdstid steg hurtigt til 37 timer om ugen på almindelige vilkår. Tobias viste sig som en mødestabil og vellidt medarbejder, der modtog ros fra sin arbejdsgiver for sin kundeservice.

I løbet af Tobias' ansættelse i sportsbutikken afholdt August ugentlige møder med Tobias, hvor de talte om, hvordan det gik, og hvilke muligheder der kunne være, når Tobias fyldte 18 år. August havde tilsvarende snakke med arbejdsgiveren, hvor det hurtigt blev afklaret, at der pga. manglende økonomi til at fastholde Tobias efter det 18. år, desværre ikke var mulighed for at forlænge ansættelsen.

Set i forhold til andre IPS-kandidater har der ifølge August været et lidt anderledes fokus i Tobias' forløb, fordi Tobias ikke har psykiske udfordringer. Tobias' primære behov har været at få hjælp til at finde et arbejde. Tobias er ordblind og synes, at det er vanskeligt at lave et CV og en ansøgning. Tobias har brug for støtte og tryghed på en arbejdsplads. Nye udfordringer kan give mange bekymringer og fylde meget i hovedet på Tobias.

Ifølge August handler den aktuelle indsats om at finde en arbejdsgiver, hvor Tobias kan føle sig tryk, og hvor de kan

finde en god kontaktperson til Tobias. August mødes fortsat med Tobias til opfølgningsmøder, men August forventer, at det ikke bliver et meget langstrakt forløb.

August vurderer, at han samlet set har brugt mindre tid på Tobias' forløb end i andre IPS-forløb.

Tobias' vurdering af IPS-Ung forløbet

Støtten fra August

Tobias beskriver forløbet med IPS-konsulenten August som en meget positiv oplevelse. *"Forløbet med August har været bedre, end jeg havde regnet med. Det har faktisk været super, super, godt,"* fortæller Tobias. Tobias har særligt værdsat, at processen har været stille og rolig, uden pres for hurtigt at finde et job. *"Der har altid været tid til mig,"* siger Tobias og fremhæver, at August har været forstående og åben for at tale om både job og andre emner, som fritidsinteresser eller hverdagsting.

Samarbejdet med August har skilt sig ud fra Tobias' tidligere oplevelser med fagpersoner. Kontakten til August har føltes mere normal og hverdagsagtig, blandt andet fordi nogle møder har fundet sted udenfor, som fx i forbindelse med gåture i en park. *"Det føles mere som noget, alle andre mennesker også gør,"* siger Tobias, der tidligere har oplevet møder i lukkede kontorlokaler som alvorlige og formelle.

Processen med at finde et job gik hurtigt, og det var Tobias' eget ønske at komme hurtigt i gang. Tobias var meget glad for sit arbejde i SportsWorld, hvor han fik erfaring med kundebetjening, som er et område, han gerne vil arbejde med fremover. Tobias har aktuelt søgt jobs i butikkerne Normal, Føtex og Rema1000.

Tobias fortæller, at han indimellem har følt, at August har taget lidt for meget over i jobsøgningsprocessen. På samme tid har Tobias imidlertid værdsat den tryghed, det har givet, når August har taget dialogen med mulige arbejdsgivere. Tobias reflekterer på den baggrund over, at det nogle gange kan føles forkert at have brug for hjælp når man er 18 år, men anerkender, at August har været en stor støtte for ham.

Fremtiden

Når Tobias tænker et halvt år frem, håber han, at han har fundet et job, tjent nogle penge og eventuelt har været ude at rejse. Derefter er det Tobias' drøm at komme til at arbejde som securityvagt i lufthavnen. Den drøm er opstået, fordi han har hørt godt om lufthavnen og blandt andet har set en dokumentarfilm om arbejdet som vagt i lufthavnen.

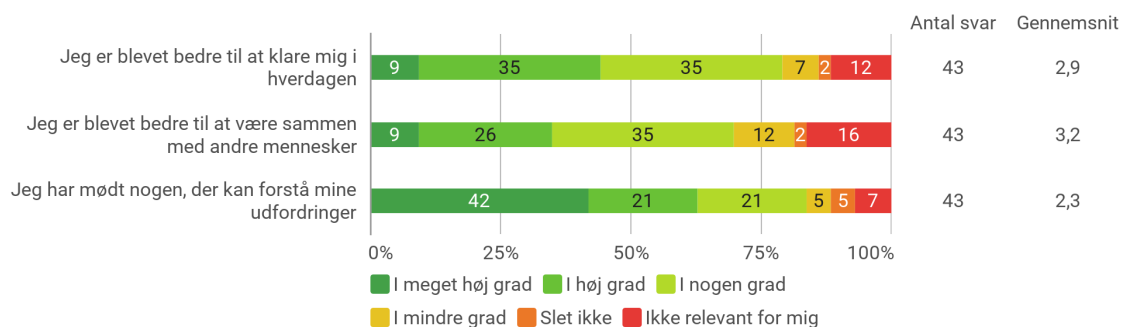
Tobias' råd til andre unge i IPS-forløb

"Gør det. Det har været overraskende godt for mig. Uanset hvor hurtigt eller langsomt, man selv synes, at tingene skal gå, så bliver det hele taget i det tempo, der passer til én selv. De er virkelig forstående overfor, hvilken situation du er i, og hvad du selv gerne vil"

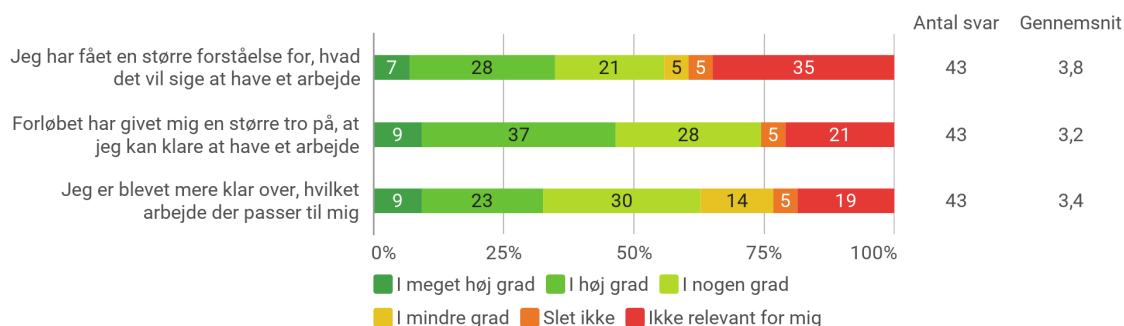
12 Bilag 5: Supplerende data fra de unge

Nedenfor præsenteres supplerende data, der ikke har været plads til i hovedrapporten. Opgørelserne viser de unges spørgeskemabesvarelser ved afslutning af deres forløb.

Spørgsmål: Hvordan har du oplevet dit forløb?

Spørgsmål: Hvor godt passer følgende udsagn på dig?

Spørgsmål: Hvordan har det samlede set påvirket dig at deltage i forløbet?

